

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Dr. Frölich Róbert és Nádel Tamás köszöntője (2. oldal)
Yosef Armani és Ács Tamás köszöntője (3. oldal)

Főrabbinok az ünnepekről (12-13. oldal)
Az 5778. zsinagógai év naptára (11. és 14. oldal)

לשנה טובה תכתבו

Kedves Barátaink!

Beidegződött szokás, hogy a zsinagógai újév kezdete előtt számot vetünk önmagunkkal. Tükröt tartunk magunk elé, kik voltunk, kivé váltunk az eltelt esztendő során. Visszatekintve csak magunkra, saját életünkre fókuszálunk.

Megvizsgáljuk, mit tettünk, szegyenkezünk hibáink soroltán, s rácsodálkozunk jócselekedeteinkre. Kissé félve kérdezzük magunkat: ha ennyi jót tudok tenni, miért cselekszem mégis olykor helytelenül?

“Ne féljünk, ha hirtelen meg is ijednénk hibáink sokaságától. Van idő, hisszük, lesz idő kijavítani azokat.”

A nagy elhatározások ideje ez. Megbánjuk a rosszat, és keressük, kutatjuk magunkban az erényeket. Megfogadjuk, persze csak úgy magunknak, hogy törekedni fogunk jobbra, békésebbé, zsidóbbá válni. Ám nyissuk kissé szélesebbre szemünket. Tekintsünk túl önmagunkon, s visszapillantásunkban idézzük fel, milyen esztendőől búcsúzik a magyarországi zsidó közösség.

Legszebb és legmagasztosabb üzenete az idei civil évnek, hogy immár 150 éve él egyenlő jogokkal a zsidóság e honban. Ez még akkor is igaz, ha tudjuk, hogy volt egy mintegy két és fél évtizedes korszak, mikor e jogokat szűkítették, majd elvették, zsidó életek százezreivel együtt.

E százötven év alatt létrejött és megerősödött, alkotott és értékeket teremtett a vallásához ragaszkodó, de a modern világra nyitott, oda kitekintő és azt egyúttal be is fogadó neológia.

“Mindent szépen cselekedett a maga idejében.”

Kialakult egy szociális, oktatási, kulturális háló, melyet az egész országra kiterjedően működtetett, és a mai napig működtet a mindenkori Hitközség, viseljen éppen bármilyen nevet (MIOI, MIOK, MAZSI-HISZ).

Milyen fényes, ragyogó világ volt e százötven év! Addig soha nem látott szellemi és fizikai magaslatokba jutott a magyarországi zsidóság. Tudományos munkák és tudósok, zsúfolásig telt templomok és

ékesszavú rabbi, elkötelezett filantrópok és remekműveket alkotó iparosok, sportolók és feltalálók korszaka volt ez. A Vészkorszak sem tudta megtörni a hitet, és utána, még a tilalomfák árnyékában is élt és továbbörökítette az életet a magyarországi zsidóság.

Most itt vagyunk, „annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után, megfogyva bár”. Az eltelt esztendőben, még jobban, mint korábban, Szkillák és Kharüdiszek között halad a magyarországi tradicionális zsidóság viharvert bárkája. Tudnunk kell, együtt utazunk rajta. A hajó sorsa a mi sorsunk. Vigyáznunk kell a hajóra, épsége az életünket jelenti.

A pillanatokban, mikor vizsgáljuk önmagunkat, rádöbbenünk, mily kevés, mit eleink életünkél is fontosabb hitéről, vallásáról tudunk. Nekünk magunknak is kevés jutott, s ha legalább ezt a csekély tudást nem adjuk tovább, unokáinknak már semmi sem jut. Akkor már nem lesz hajó, mely kifuthatna a nyílt vizekre.

Mikor beköszönt az év, fogadjuk a templomban vagy otthon, ez legyen az erény, melyet magunknak ígérünk: zsidó unokáink lesznek, hittel, tudással, bölcsességgel felvértezve!

Dr. Frölich Róbert
Főrabbi

Shana Tova!

Lassan véget ér az 5777-es Zsinagógai év és megkezdődik az 5778. Sok örömet hozott az elmúlt év, de sajnós jócskán kijutott a bánatból is. A kile legfájdalmasabb vesztesége, hogy eltávozott örökös alelnökünk Dr. Dancz Gábor, kedves barátunk Schiller Tamás, míg a hölgyek közül Fekete Imréné, Sarlós Pálné, Feuerverger Pálné, Feith Lászlóné és Fried Lászlóné. Az örömek között az első, hogy négy új tagot vettünk fel Ábrahám szövetségébe. Rudas Dániel kántorunknál kislány született. Ács Tamás, a BZSH elnöke és körzetünk eljárója esküvőjén vehettünk részt.

A közösség tagjai ebben az évben is részt vettek közös utazásokon. Zarándokúton voltunk Auschwitzban és megnéztük Krakko nevezetességeit. Öt kellemes napot töltöttünk Balatonfüreden élvezve a nyár örömeit.

Szoros kapcsolatot alakítottunk ki a Scheiber Sándor iskolával, amely a Dohány Zsinagógában tartotta az évzáróját és az évnitőjét is. Támogattuk több tanuló szarvasi nyaralását. Péntek esti I.tentiszeleteinken és utána a kidduson rendszeresen részt vesz egy-egy iskolai osztály.

Nagy ünnepeinket vacsorákkal és műsorokkal színesítettük. Széder esti és újévi vacsoránkon majd 200-an vettek részt. Több színházi előadásnak adtunk otthont az újonnan alakult Dohány Színpad

előadásában. Nóti Károly és Rejtő Jenő estek voltak. Vendégszerepelt nálunk a Veres 1 színház Székhelyi József főszereplésével. Nem rég tartottuk meg a hagyományos lecsópartit és rendszeresek péntek esti vacsoráink és szombati ebédeink.

Fentiekből is látszik, hogy a rendszeres imádkozáson kívül milyen színes és sokrétű a Dohány körzet élete. Szeretettel várjuk azokat is, akik eddig még nem jártak hozzánk, ha eljönnek biztos jól fogják magukat érezni.

Minden kedves hittestvérünknek sikerekben gazdag boldog újesztendőt kívánunk.

Lösono Tajvó Tikuszevu.

Nádél Tamás
Dohány utcai körzet elnöke

From pioneers to innovators

ISRAEL

שנה טובה

Happy New Year

كل عام وانتم بخير

Feliz Año Nuevo

新年快乐

Bonne Année

С Новым Годом

Glückliches neues Jahr

Tisztelt Ünneplők!

Köszöntjük az újévet, 5778-at Shana Tova-ért imádkozva, kívánva hogy az új év Izrael szeretetéről, a kölcsönös megértésről, és hazánk, Izrael további építéséről szóljon, hiszen most ünnepeljük függetlenségünk 70. évfordulóját.

Ahogy fogadjuk az új esztendőt, úgy búcsúzunk a régítől is a hagyományos zsidó áldással: "Érjen véget az ősztendő és annak átkai, és kezdődjék az új, annak áldásaival." 5777-re visszatekintve azonban szintén találhatunk áldásokat: mindenekelőtt ősi hazánk, Izrael folyamatos erősödést, amely folyamatosan meglepetést okoz kreativitásával és leleményességével, virágzó gazdaságával, élénk kulturális és intellektuális életével és a világ megannyi álmával és nemzetével való kapcsolatainak erősítésével.

Benjamin Netanjahu személyében először köszönhetünk Magyarországon hivatalban lévő izraeli miniszterelnököt. E látogatás megerősítette a két állam, Izrael és Magyarország közötti barátságot és a magyar zsidó közösség fontosságát mindkét országban.

A magyar zsidó közösség – a történelem tanúja – hordozza a múlt fátylóját a jövőbe, építi a zsidó közösségi, vallási, spirituális és kulturális életet. Büszke vagyok rá, hogy nem csak ezen ország izraeli nagykövete, de a zsidó közösség izraeli nagykövete is vagyok. Építjük hát mindannyian a másik iránti szeretet hídjait.

Az elkövetkező év kihívásokat és lehetőségeket hordoz szárnyain otthon és másutt. Soha – tekintet nélkül a véleménykülönbségekre és eltérő személyiségeinkre – nem szabad elfelejtenünk értékeinket és sorsunkat. Soha senki sem kételkedhet Izrael elkötelezettségében a zsidó közösségek jólétét és biztonságát illetően, éljenek azok bárhol a világon.

A most beköszöntő esztendő az ünneplés éve, hiszen Izrael Állam 70 éves. A Budapesten született Theodor Herzl víziója, a zsidó állam, amelyet ő álmodott meg, és amely megvalósulásának előmozdítására oly keményen törekedett, valóra vált. Ne felejtjük a nehézségeket, az árat, amelyet mindezért fizettünk miközben ünnepelünk és várunk a jövőre, amelyben békében élünk szomszédjainkkal, ahol nincs félelem, ahol tovább ünnepelhetjük identitásunkat és örökségünket.

Yossi Amrani
Izrael Állam nagykövete

5778

Miért van az, hogy az őszi ünnepek közeledtével mi zsidók melankolikusabbá, feszültebbé, kicsit zárkózottabbá válunk?

A kérdés persze számunkra könnyen is megválaszolható, de a többségi társadalom tagjai lehet, hogy megmosolyognák az elhangzottakat. A „félelmetes napok” akár egy mese cselekményeit is idézhetik, azonban a zsidó emberek számára a számvetés, a lelki felkészülés napjai ezek. Mit tettem jól, vagy rosszul, megbántottam-e valakit a környezetemben, vajon szerettem és a saját nevem beíratk-e az Élet Könyvébe? Kérdések, kételyek, amelyekre csak az őszinte önvizsgálat adhat választ. Ilyenkor különösen fontos, hogy legyen egy olyan közösség, amely hasonlóan érti és éli azt a világot, amelyben élünk. Számomra biztonságot és lelki támaszt nyújt az a közösség, amelynek tagja vagyok. Megoszthatom örömeimet, gondjaimat a Dohány körzet tagjaival és igazi baráti tanácsokat kaphatok e közösség vallási vezetőjétől.

Az 5777-es év veszteségeket és sikereket is hagy maga mögött. Szeretteinktől, barátainktól, ismerőseinktől búcsúztunk (lelkük leljen örök nyugalmat), házasságok kötődtek, gyermekek születtek, együtt éltünk meg élményeket, amelyek erősítettek, közelebb hoztak egymáshoz bennünket. A napokban új, fiatal rabbikat avat-

tunk, akik reményeink és elvárásaink szerint erősítik, gyarapítják neológ közösségünket. Ez örömteli és jövőbe mutató.

Az emberi természet velejárója, hogy jövőbeni terveket szövünk a magán szféra, az üzleti világ területén. E tervek azt az optimizmust tükrözik, hogy lehet még jobb, több, tartalmasabb az életünk, mint az elköszönő évben.

Közösségünk minden tagjának kívánom, hogy vágyai, tervei maradéktalanul valósuljanak meg az 5788. zsinagógai évben.

Úgy legyen.

Ács Tamás
BZSH elnök

I M A R E N D

Hétköznap: 7:30-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja

18:00 óra, helyszín a Talmud-Tórában.

Az esti ima előtt fél órával, sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 18:00-kor a Dohány Templomban.

Szombat reggeli ima a Dohány Templomban: Sachrisz: 9:30

Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 18:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Taslech, a közép-keleteurópai újévi hagyomány

Rajs Hásónó délutánján szokás az ünnepi asztalon maradt barchesz morzsákat összegyűjteni, és azokkal elmenni egy folyó partjára, ahol Micha próféta könyvének utolsó verseit elmondva („...dobb be vétkeinket a hullámok közé...”), azokat a vízbe szórjuk.

A jellegzetes zsidó újévi aktusra már 1906-ban Juhász Gyula is felfigyelt, a máramarosi zsidókat látva, s A kis Tisza hídján című versében meg is örökített egy taslechet.

„A hídon bús, kaftános raj mozog, Ünnepi estén itt imádkozók, Monoton dallam zsong a víz felett, Kopottan, fázón ünnepel Kelet.”

A szokást nem említi sem a Biblia, sem a Sulchan Aruch, de valószínűleg a magyarázat egyes rabbik szerint a jiddis nyelvben rejlik. Jiddisül a bibliai ima taslech-et jelent, viszont egy másik jiddis szó taselech zsebecskét jelent. Így kerülhet a „zsebecskébe” a morzsa, ami a bűneinket szimbolizálja, és

ezeket vetjük a víz mélyére, hogy süllyedjenek el, vagy tisztuljunk meg tőlük.

A háborút megelőző időkben megszokott látvány volt szinte minden városban, faluban, ahol zsidók éltek, hogy a költő máramarosi példájához hasonlóan nagyobb közösségek vonultak a folyókhoz, ahol eleget tettek a vallási előírásoknak, illetve népszokásnak. A háborút követő évtizedekben a korlátozott vallásszabadság gyakorlása miatt is, a zsidók mint sok más vallási szokásukat megpróbálták nem látványosan végezni. Így Budapesten furcsa emberek jelentek meg a Duna partján újévkor, mai szóval élve, mint egy „flash mob” alkalmával. A férfiakon valamilyen sapka, kalap volt

az időjárástól függetlenül, és a hirtelen csödület könyvekből olvasott valamit, majd azt követően előkerültek zsebkendők, zacskók, amelyekből a vízbe szórtak valamit. Ezután pedig szétszéledtek és eltűntek a város forgatagában.

Magam is emlékszem gyermekkorom azon pillanataira, amikor szüleim kézen fogva elvittek a Rákos-patakhöz (annak a közelébe laktunk), és azt mondták, hogy meggyünk halakat etetni.

Meg kell említeni, az évek múlásával sajnos egyre kevesebb lett azok száma, akik ünnepkor ott voltak ezen a rituálén. Manapság csak néhányan követik a tradíciót, vagy mint, a Dohány körzet tagjai, a Kazinczy utcai zsinagóga kútjába szórják a „bűneiket”.

Érdemes lenne az úgynevezett zsidó reneszánsz megélésével újjá-

élesíteni és továbbadni a következő generációnak, mielőtt sok más szokásunkkal együtt ez is a vízbe potylyan, és örökre elviszi a víz...

A fotó, gyűjteményem egyik kedves darabja. A fotós nevééről, és a képen látható emberekről sajnos nincsenek információk. A tömeg, feltehetően a kora 1950-es években járt a Dunánál és ott magát a taslechet láthatjuk. A papírfigurák egy, az 1910-1930 közötti időszakból származó zsidó gyerekjáték megmaradt darabjai. A játék célja a nagy zsidó ünnepek, szokások bemutatása, oktatása lehetett a fiatalok számára. A képen látható három jelenet közül a bal szélső a taslech, a középső a szombati áldás, amelyet az apa ad a fiának, a harmadik pedig a Szimchász Tajró egyik vidám jelenete.

I.G.

ÜNNEPI SZOKÁSOK

Rajs Hásónó

Két napig tart, s nem csupán az újév ünnepe, de egyúttal a teremtés napja is. Az ünnep első estéjén szokás vacsora előtt almát mézbe mártani, jelképezve az eljövendő újév édes voltát. Mindkét este kerek barcheszt fogyasztunk, ezzel a következő év remélt teljességére utalunk. Az asztalra kerül a gránátalma is, amely egyrészt vitaminokban gazdag, másrészt a gyümölcs magvai a kimeríthetetlen bőséget jelképezik, így a „célja”, hogy áldást és sok pénzt hozzon a családnak. A bűnbánat tíz napján adományokat juttatnak szegényeknek és rászorulókknak, hogy miként mi könyörülünk a rászorulókön, úgy könyörüljön rajtunk a Teremtő.

Jajm Kippur

Az egyetlen nap az évben, amikor sötétedés után is viselünk táliszt az imádság során. E napon nem viselünk bőrcipőt sem, hanem vászoncipőt húzunk. Tisri 10. napján, napnyugta után az Engesztelés napján, 25 órán keresztül nem veszünk magunkhoz sem ételt, sem italt. A Mózes IV. könyvében található parancs – „sanyargassátok

meg magatokat, semmi munkát ne végezzetek” – minden zsidóra vonatkozik, kivéve a nem nagykorú fiúkat és lányokat. Továbbá a nagyon betegek is felmentést kapnak, hiszen az élet fontosabb. A felharsanó hosszú sófárhangot követően, amely a bőjt végét is jelzi, az egész gyülekezet azt mondja: „Jövőre Jeruzsálemben!”

Szukkajsz

A sátor díszítése a gyerekek számára kellemes szórakozás. Régen a papírból, gyümölcsökből alkotott díszeket évről-évre elővették. Az üvegből, vagy porcelánból készített méztartót nem csak

Rajs Hásónó napján használjuk, de egészen Szukkajsz végéig mézbe mártjuk a kalácsot – esetenként az almát is. Keleten zsidó jelképeket ábrázoló szőnyegeteket, míg nálunk zsinagógai terítőket helyeznek el a sátorban. Manapság virágokkal, gyümölcsökkel, gyöngyökkel és más dísz tárgyakkal díszítik a sátrakat. Akadnak, akik fehér lapokat is felakasztanak, hogy emlékeztesse őket a felhőkre, amelyek körülvették a pusztában vándorló zsidókat, mielőtt megérkeztek az Ígéret Földjére, Izraelbe.

(s. zs.)

Énekeseket kértek hatvan éve a Dohányba

A lenti képen egy 1956 augusztusában írt levél látható, melyben éppen az őszi nagyünnep előtt, több énekest is kért a Dohány utcai zsinagóga akkori elnöke, főkántora (zeneigazgatója) és karnagya. A levél szövege a következő:

Budapesti Izr. Hitközség tisztelt Szertartási Osztályának!

Alulírott kérjük Önöket, hogy a közelgő főünnepekre Sebő szólóénekest, Fröhlich Józsa alténekesnőt, úgyszintén Fodor László basszus énekest (Klein Sándor helyébe) leszerződtesni szíveskedjenek.

Egyben kérünk a főünnepre egy szoprán énekesnőt is, mivel a főtemplom fennállása óta énekelt tradicionális és nehéz zoltárok három szoprán énekesnő előadásában nem érvényesülnek eléggé. Ezt nemcsak mi, mint szakemberek állapítottuk meg, hanem Templomunk előjárói és híveink is, kik évek óta panaszkodnak, hogy a szopránt, vagyis a fősólamot nem lehet hallani. Főtemplomunk 24 tagú kórusát 10 tagra redukálták megkérdezésünk nélkül. Ennélfogva igen szerények vagyunk, hogy mindössze egy szoprán erősítést kérünk.

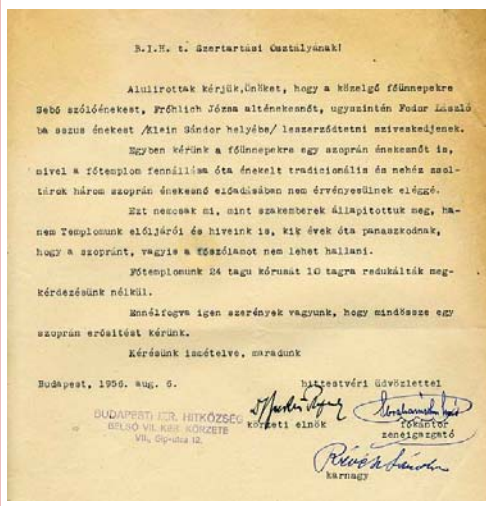
Kérésünk ismételve, maradunk hittestvéri üdvözléssel.

Budapest, 1956. augusztus 6.

Dr. olvashatatlan – körzeti elnök

Ábrahámsohn Manó – főkántor, zeneigazgató

Révész Sándor – karnagy

A szív mélységeiből

Egyszer egy zsidó parasztfiú ment a városba Rajs Hásónó ünnepén. Nem tudta, hogyan kell imádkozni, s még olvasni sem tudott. Csupán azt látta, hogy mindenki a zsinagógákhoz utazott, hogy részt vegyen a szent imádságon. Azt gondolta: „ha mindenki a városba megy, nekem is mennem kell!”

Az apjával érkezett a zsinagógába, és nézte miként sír a gyülekezet, látta a közös éneklést, és hajladoznak a hívek ide-oda. Megfordult, hogy apját kérdezze: „Apa, mi ez az egész?”

Az apja így válaszolt: „Az Ő.való, áldott legyen, ül égi trónján, s mi imádkozunk hozzá egész évben. Rajs Hásónó két napján különösen azért imádkozunk, mert most hozza meg ítéletét az egész világra és minden egyes személyre az év többi napjaiért.”

A fiú így válaszolt: „Atyám, mit tegyek, mert nem tudom, hogyan kell imádkozni?”

Apja leereszkedően válaszolt: „Mindössze annyit kell tenned, hogy légy csendben, és figyelj ahogy többi zsidó imádkozik. Ez elég neked!”

– De Atyám, ha nem tudom, mit mondanak az emberek, akkor, hogy lesz ez hatással I.ten döntésére? Hogyan hallgat meg engem, hogy fog segíteni nekem? – kérdezte a fiú.

Az apját idegesítette a kérdezősködés és kifakadt: „Figyelj, maradj csendben, így senki sem fogja tudni, hogy te egy tudatlan paraszt vagy!”

A pár percig fiú mozdulatlanul figyelte amint az apja és a gyülekezet többi tagja imádkozik, majd felállt, és hangosan beszélni kezdett.

– Én úgy imádkozom I.tenhez ahogy legjobban tudok. Sípolni fogok I.tenhez, ahogy füttyölök a birkanyámhoz.

Elkezdte füttyülni az édes hívó dallamot, mint ahogy legtöbb pásztor. Apja dühös volt, de a fiú füttyült tovább minden erejével, s nem törődött vele, hogy mit gondolnak mások. Így történt, hogy e Rajs Hásónó napján az addig zárt mennyei kapuk hirtelen megnyílottak, mert a szívből jövő füttyörészés minden kaput kitárt. Izrael imái pedig végül meghallgattak.

A megbocsátás ereje

Rabbi Abba egyszer a Lud város bejáratánál üldögélt. Egyszer csak látta, hogy egy vándor is leül egy kőhalomra. A férfi kimerült a hosszú utazástól, és azonnal elaludt. Rabbi Abba nézte ezt az ártalmatlan jelenetet egy kicsit, mígnem ijedten látta, amint egy halálos kígyó csúszott ki a sziklák alól, az alvó ember felé. Rabbi Abba, dermedten nézte ezt a kibontakozó drámát, teljesen lemerevedett, mikor hirtelen új fordulat történt. Egy hatalmas gyík ugrott ki a sziklák közül és megölte a kígyót.

Rabbi Abba tovább figyelt, látta, hogy a férfi felállt és csodálkozva nézte a lefejezett kígyót, amely előtte feküdt. Gyorsan összeszedte holmiját, hogy folytassa útját. Ebben a pillanatban a kőrákás, amin eddig ült összeomlott, és beleesett a szakadékba.

Rabbi Abba a férfi után szalad, beszámolt mindenről, amit látott, majd megkérdezte tőle: „Barátom, minek tulajdonítja ezeket a csodákat?”

Az utazó először nem akart bajlódni a válasszal, de érezte, Rabbi Abba őszinteségét és felelt.

– Egész életemben senkinek sem hagytam, hogy ártson nekem, próbáltam mindig megbékíteni mindenkit. Soha nem mentem aludni anélkül, hogy ne bocsátottam meg annak, aki fájdalmat okozott nekem. Mindig arra törekszem teljes szívemmel, hogy megoldjuk, ami gyűlölség volt köztünk. S végül, minden utálatos helyzetben próbálok kedvességet tenni annak, aki érintett volt a félreértésben.

Amikor Rabbi Abba hallotta ezt, sírva fakadt és a következőket mondta: „Ennek az embernek tettei nagyobbak, mint Józsefé. Józsefnek csak a testvéreivel kellett foglalkoznia és természetes hogy megbocsátott nekik. De ez az ember megbocsát mindenkinek, aki ártott neki. Nem meglepő, hogy I.ten nap, mint nap tesz csodát ezzel a boldog emberrel.

Gyereksarok

Kvíz

1. Miért eszünk sok mézet Rajs Hásónó alkalomával?

- mert jó az íze
- mert bízunk benne, hogy I.ten boldog új évet ad nekünk
- mert almával finom
- mert olyan elfoglaltak szeretnénk lenni, mint a méhek

2. Mi annak a szokásnak a neve, amikor kenyérdarabokat szórunk a vízbe?

- Szukkot
- Shimini Aceret
- Taslich
- Mikva

3. Mi a neve annak a könyvnek, amelyből ezekben a napokban imádkozunk?

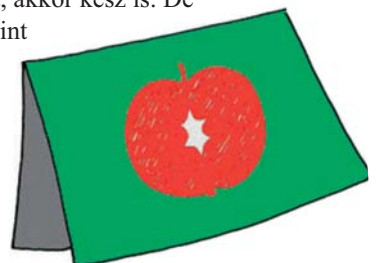
- Machzor
- Haggada
- Misna
- Sófár

(Megfejtések: b, c, a.)

Üdvözlőlap Rajs Hásónóra

Néhány perc alatt elkészíthető az ünnepi üdvözlőkártya. Nem kell hozzá más, csak egy alma, műanyag villa, egy kis festék és üres lap. Vágjuk félbe az almát, majd helyezzük a villával a festékbe, aztán nyomjuk a papírra. Ha megszáradt, akkor kész is. De tetszés szerint

különböző módon, színes ceruzával, krétával stb. még díszíthető.

Új szuperprodukció: az Álomutazó

Újabb látványos zenés színpadi előadással jelentkeznek, a 2014-2015-ben A Játékkészítőt is létrehozó TulipánTündér Produkció. Az Álomutazó című családi mesemusical az álmok útján repít a jövőbe, olyan szereplőkkel, mint Stohl András, Schell Judit, Szabó Győző, Zsédényi Adrienn, Hajdu Steve, Falusi Mariann és sokan mások. A darabot Juronics Tamás rendezte, a dalokat – a platinalemez, A Játékkészítőhöz hasonlóan – Rakonczi Viktor és Orbán Tamás jegyzi.

A Játékkészítőt – a két évben - 8 nap alatt több mint, százezen nézték meg! A pop-show musicalként aposztrofált darab műfajteremtő előadás volt a honi színház világában, egy olyan nagyszínpadi „családi-musical”, amely 100%-ban magyar készítésű, de a Broadway világának hatalmas produkcióit idézte. S a hazai színházi élet legismertebb szereplőit vonultatta fel, a slágereket a legismertebb énekesek adták elő, és látványvilága felejthetetlen élményt jelentett.

A TulipánTündér új produkciója, az Álomutazó nem meglepő módon, az álmokról szól, mitől vannak, ki csinálja őket, és miért. Arról, hogy ma, amikor úgy érezzük, tapasztaljuk, hogy annyi mindent kell befogadni, s a maximumot hozni, mennyire elveszítjük a kapcsolatot saját magunkkal, az álmainkkal. Nem adunk időt arra magunknak, hogy feldolgozzuk azt a rengeteg információt, amit kapunk. Ezzel a mesével a szórakoztatáson túl az alkotók azt is szeretnék, hogy az előadás után a felnőttek kicsit elgondolkozzanak, lelassuljanak, és újra tudjanak álmodni és álmodni, pont úgy mint gyerekkorukban. A gyerekeket pedig szeretnék elvarázsolni és szeretnék, hogy ne csak most, hanem felnőtt korukban is merjenek álmodni.

A JÁTÉKKÉSZÍTŐ ALKOTÓI

ÁLOMUTAZÓ
mesemusical

2017. december **26-29.**

BOK csarnok
Jegyek már kaphatók:
www.tulipantunder.hu

6

jegy.hu **Schell Judit**

A darabot – több előadással, december utolsó napjaiban mutatják be a (volt Syma) BOK csarnokban. Történet főhőse egy kisfiú, aki az informatika világában él, ahol az idő maximális kihasználása miatt nem marad hely az álomvilágnak. Magányos, akire szülei a rengeteg munka miatt nem figyelnek. Álombeli barátaival hősiessé küzd és bátorságával sikerül ismét az álmokat visszahozni a mindennapokba.

Az álomutazás szereposztásában ott van – A Játékkészítőben is feltűnt – Stohl András, Szabó Győző, Radics Gigi, Hajdu Steve. De újabb ismert művészek csatlakoztak a csapathoz, mint Schell Judit, Keresztes Ildikó, Zsédényi Adrienn, Falusi Mariann, Varga Viktor és Ábel Anita. Utóbbiról kiderült, már A Játékkészítőnél is ott volt - nézőként. A főhős Tomit három gyerekszínész, Bakonyi Simon, Marinka Móric és Szabó Hunor alakítja majd.

Az előadásról, a jegyárakról stb. bővebben: <http://tulipantunder.hu/>

Pesti Sólet menü a BZSH Kóserkonyha receptjei alapján

Húsleves maceszgombóccal

Hozzávalók:

1 tyúk, 4 liter víz, 1 hagyma, 3 szál sárgarépa, 2 szál fehérrépa, 1 karalábé, 1 zellergumó, 1 csomó petrezselyem, kis darab gyömbér, szemes bors.
Maceszgombóchoz: 3 tojás, 3 evőkanál zsír, kb. 9 evőkanál maceszdara, só, bors, őrölt gyömbér.

Elkészítés: A feldarabolt tyúkot feltesszük főni, ha forr a víz, a szűrőcsapot leszedjük, majd hozzáadjuk a megtisztított zöldséget, fűszert. Lassú tűzön 2-3 órán keresztül főzzük.

A tojásokat jól összekeverjük a zsírral, beleszórjuk a fűszereket, és hozzáadjuk a maceszdarát. Rövid ideig állni hagyjuk, majd vizes kézzel gombócokat formálunk, és a forró levesbe helyezzük.

Sörben főtt marha

Hozzávalók: 1 kg marhalábszár, 2 nagy fej hagyma, 3 ek libazsír, 0,5 l sór, 1 ek őrölt kömény, 2 ek édes nemes paprika, 1 ek cukor, 3 babérlevél, 4 gerezd fokhagyma, 2 szál fehérrépa lereselve, 2 szál sárgarépa lereselve, ízlés szerint só, bors

Elkészítés: A hagamát apró darabokra vágjuk, sózzuk, majd zsíron megpirítjuk. Hozzáadjuk a cukrot, egy kis ideig hagyjuk, hogy karamellizálódjon. Lehúzzuk a tűzről, és hozzákeverjük a paprikát, s rögtön utána a korábban már felkockázott húst. Visszatesszük a tűzre, picit megpirítjuk a húst. Rászórjuk a babérlevelet, és a köményt, amit elkeverünk. Ezután öntjük fel a sör felével. Beleereszljük a répákat, és lefedve kicsi lángon főzzük. Néha megkeverjük, míg a sört folyamatosan pótoljuk. Amikor már szinte elkészült, azaz a hús puha, de még nem esik szét, akkor sózzuk, borsozzuk.

Héjában sült krumplival tálaljuk. A safthoz persze előkerülhet a kenyér is.

Mézes finomság (sütés nélkül)

Hozzávalók: 1 evőkanál méz, 3 evőkanál porcukor, 1 citrom leve és héja reszelve, darált dió, és/vagy mogyoró, őrölt fahéj és szegfűszeg vagy mézeskalács-fűszerkeverék

Hozzávalók: Forraljuk fel a mézet, a porcukrot a citrom levét és héját, valamint a fűszereket. Ezt követően folyamatos keverés mellett főzzük annyi dióval és mogyoróval, hogy majd formázható állagú legyen. A langyos masszából gyúrunk kis golyókat, és forgassuk meg őket reszelt csokoládében.

Jó étvágyat kívánunk!

Várkonyi Tibor

Ünnepnapok nagyapával

Alacsony volt, apró termetű, a bal arcán pedig csúnya sebhely. Amíg aktívan dolgozott, cséplőgépeket szerelt, maga mesélte el unokáinak többször is, hogyan történt a baleset. Forró nyár volt, általában ilyenkor cséplőnek, hirtelen megszédült, elkapta a gépszíj. A nyoma örökre megmaradt, de nem kesergett miatta.

Felesége, nagyanyánk, Wenkner Etelka, hat gyereket szült neki, fele-fele arányban, három fiút, három lányt, egy kivételével mind életben maradt. És az a sajátosság történt meg, hogy a gyerekek szétszórtan születtek, néhányan messze is egymástól, az ország különböző részében, mert a cséplőgépszerező oda ment dolgozni, ahová nyáridőben hívták. Apám például nógrádi volt, Salgótarjánban született, nagybátyáim, nagynénéim másutt.

Nagyapám, Adolfnak hívták, akár Hitlert, de nem volt büszke rá, sőt, azzal szórakozott, hogy testvéreimet átkeresztelte, engem, a legidősebbet nem, okát máig sem tudom. Ellenben Gyuri öcsém neki Jancsi lett, Gabi Matyi. Sajátos kiejtéssel, mert az a seb eltorzította a nyelvét is, furcsán szóltak a mássalhangzói. És nagyothalló lett. Szólni hozzá hangosan kellett, de ő mint szerelő ember kifogott rajta, vett magának egy kristályos, detektoros rádiót, ha a hallgatót a fülére rakta, mindenről értesült. Engem is beavatott e varázslatba, kisdíák koromban így hallgattam nála a Lohengrin Grál elbeszélését, édesanyám zeneszereteten túl, így is lettem a muzsika rabjává.

Nagyapám azzal is kitűnt a famíliából, hogy alighanem ő volt a legvallásosabb, őrizte a hagyományt. Hívó emberek voltunk, de a szigorú szabályokat nem tartottuk be. Azon túl, hogy édesanyánk péntek esteként elővette a két fényesre dörzsölt réz gyertyatartót, meggyújtotta a viaszgyertyákat, varázosan lobogó fényük csakugyan ünnepivé tette ezeket az alkonyokat. Mi meg, mindhárman fiúk, megérésünk után Bar Micvák lettünk, kis Jósika utcai imaházban, a közelben lakott nagybátyám apósa, a tudós Leipniker Márk ortodox rabbi, ő

avatott be a tudnivalókba. Mindhárman a Wesselényi utcai zsidó elemiben kezdtük tanulni az ABC-t, a héber betűket is, s a Smá Jiszroélt.

Ez az iskola másként is örök emléket hagyott bennünk. A két legnagyobb ünnepet azzal ültük meg, hogy édesapám szabadnapos volt, keresztény főnöke tiszteletben tartotta a Ros Hásánát és a Jom Kippurt, elengedte a munkából. És természetesen Erev Jom Kippurkor megettük az előesti vacsorát, elmormoltuk az idevágó imákat, mert másnap szigorúan megtartottuk az engesztelónapi böjtöt. Édesapánk kis imaházakba se vett jegyet, nem spórolásból, ez volt az életrendje. Nagyapánk azonban mindent a legszigorúbban betartott. Sovány pénzű volt ő is, de olcsón kínálták a mi Wesselényi utcai fiúiskolánk emeleti tornatermetét, frigszekekrényt helyeztek bele, rabbi, kántor volt, kellő és méltó hely az ünneplésre. Nagyapánk annyiban is hű volt a vallásához, hogy volt hóféherre mosott, kivasalit kitlije, halotti öltözéke, talisza, úgy foglalta el a helyét az imádkozó férfiak között, ahogyan illik. S persze volt imakönyve, ő is olvasta a hébert, ha mindent nem értett is, a lényegét igen,

Ekkor érkezett el a mi szűkebben vett családi ünnepünk. Mi, a három „férfi ember”, édesapánk, Gyuri öcsém, aki melleleg szellemileg, okosságát illetően a familia legígéretesebb tagja volt, Gabi öcsém, még jóval innen a Bar Micván, fölkerelkedtünk, hogy iskolánk udvarában meglátogassuk az

egyetlen igaz zsidó nagyapánkat. Az alkalmi imaházba, valódi hivatása szerint a tornaterembe, nem léphettünk be, atyánknak jegye nem lévén, tudtuk, nagyjából az időpontot ismertük, mikor van pihenésnyi szünet az imádság szakadatlan rendjében. Még előtte érkeztünk meg, nehogy percek is veszítsünk, amire nagyapa lebotorkál hozzánk a magas emeletről. Tudta ő is, jövünk, ezek a fél órák, háromnegyed órák az ő rendjében is szerepeltek, mint bensőséges találkozók. Alapjában nem különösebb, mert öregapánk a család aktív része volt, minden nap találkoztunk, vagy ő jött hozzánk, nem vendégségbe, hiszen otthon volt, még ha önállóan lakott is, vagy mi mentünk hozzá történeteket hallgatni, magam zenében gyönyörködni. Tényleg meghitt percek voltak ezek, annak ellenére, hogy mi, atyánk és gyermekei „elfajult” zsidók voltunk is, amúgy hétköznapiasan a vallási áhítat nem lett szerves része életünknek. Ez a három nap, Ros Hásana, és Jom Kippur azonban kiemelt ünnep volt, meghitt találkozás négy férfiember között, akiket mégis közös szellemi örökség kötött össze. Röpültek a percek, de jó volt együtt lenni, és napközben nem is egyszer.

Ahányszor csak elérkezett a szünet ideje, ott voltunk, Szálltak az évek, már a gonoszok is, de ezt a csodás három napot már előre is számon tartottuk. Nem csak mi, más zsidó családok is, hiszen láttuk, tapasztaltuk, imádkozó öregapákhoz más rokonok is eljöttek. Tudták ezt a rabbik is, akik között bizonyára akadtak, akiknek megvolt a véleményük ezekről az „elbolyongott, elbitangolt” zsidókról, de tiszteletben tartották mégis ápolt hagyományukat. Aztán mindennek egyszer csak tragikusan szakadt vége, a szerető

családokat gonoszul szétszakították. Első áldozatuk apánk volt, akit behívtak munkaszolgálatra. Vagonba is rakták, deportálták, sokáig semmit sem hallottunk róla, a háború után szerencsésen túlélte és hazajött néhány bajtársa, (mert sajnos csak néhány volt) ők tudatták velünk, a buchenwaldi náci lágerben lett a holokauszt áldozata. Magam, a másik koridős férfi, szerencsésen úsztam meg, végig „magyar királyi munkaszolgálatos” voltam Komlós Jánossal, Karinthy Cinivel és másokkal, a határokon belülről bolyongtunk haza. Gyuri öcsémet a nyilasok tönkrevették, még sokáig szenvedett, egészen fiatalon halt bele testi és szellemi gyötrelmeibe. Gabi édesanyánkkal a pesti gettóból szabadult, a minap halt meg nyolcvan évesen, Radnóti Zoltán rabbi úr temette Rákoskeresztúron.

Nagyapánk? Róla sokáig ellentétes híreket hallottam. A „szebb”, de hihetetlenebb szerint a Körúton érte bombatámadás, ott halt meg telitalálat következtében. Nem hittem el, utána jártam, így tudtam meg, túl már a nyolcvanadik esztendőjén a gettóban érte a halál, gyötrelmes körülmények között. Tömeg áldozat, holttestére se bukkantak rá, sírja sehol, csupán a családi emlékekben. És ilyenkor, a nagy ünnepek napjaiban visszatér bennem egykori iskolám udvara, ahol nagyapa, apánk, két öcsém és én átéljük a csodálatos ünnepi együttlétet perceit.

Évzáró az udvaron

Az elmúlt esztendő hagyományaihoz hasonlóan, ezúttal is évzáró (lecsó)partival búcsúzott a Dohány körzet az évtől, jelen esetben 5777-es esztendőnkől.

A turisták még javában csodálták zsinagógánkat, nézelődtek az Emánuel emlékfánál és környékén, míg mi a „másik oldalon”, a jó időnek is köszönhetően megtelt az udvar, az asztaloknál alig lehetett szabad helyet találni.

Egy biztos, senki nem maradt éhes. Sőt, még a későn jövők is jól laktak népszerű volt a marhapörkölt tarhonyával, míg mások kórusunk vezetője, Lázár Zsiga által készített lecsót falatozták jóízűen. Sokan pedig mindkét finomságból vettek kóstolót maguk elé. S végül finom süttivel „fojtották le” a korai vacsorát. Közben pedig lelkesen ment a terefere, a sztorizás és vicceselés.

Az évbúcsúztatón főbbink, dr. Frölich Róbert, elnökünk, Nádel Tamás; több elöljáró és a körzet számos tagja mellett a MAZSIHISZ elnöke, Heisler András; a MAZSIHISZ-BZSH ügyvezető igazgatója, Kunos Péter is részt vett. Köszönet a délutánért szervezőknek, az ételekről gondoskodóknak és mindenkinek, aki tett azért, hogy a jelenlevők ismét remekül érezzék magukat. S persze, jövőre folytatás!

GITÁRTANFOLYAM!!!

Tisztelt Érdeklődők!

November 1-től a Dohány-körzet gitártanfolyamot indít minden korosztálynak. A tanfolyamot Kardos Dániel gitárművész, zenész, a Scheiber Sándor tanintézet tanára vezeti. A tanfolyam heti két alkalom, egy-egy óra, az esti órákban, 18-20 óra között, a Wesselényi u. 7. alatti Talmud-Tóra helyiségben.

Részvételi díj: 500 Ft/hó/fő

Jelentkezni a

frolich.robort@gmail.com

vagy a

tnadel@gmail.hu

email-címeiken lehet

október 15-ig.

Várunk minden tanulni és zenélni vágyót szeretettel!

A DOHÁNY KÖRZET 2017. OKTÓBERI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggeli ima 8:00, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában.

- Október 4. Szukkajsz első este 18:00 a Dohányban, utána Kiddus a sátorban
- Október 5. Szukkajsz első reggel 9:30 a Dohányban
második este 18:00 a Dohányban utána Kiddus a sátorban
- Október 6. Szukkajsz második reggel 9:30 a Dohányban
Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a sátorban
- Október 7. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18:00
- Október 11. Hajsánó Rábbó, 8:00 a Talmud-Tórában
Este Smíni Áceresz a Dohányban 18:00
- Október 12. Smíni Áceresz reggeli ima a Dohányban 9:30, MÁZKIR!
Este Szimchász Tajró a Dohányban 18:00
- Október 13. Szimchász Tajró reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Október 14. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:45.
- Október 20. Esti ima a Hősökben 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Október 21. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:30
- Október 22. Kulturális Páholy: József Attila –est a Goldmarkban 16:00
- Október 24. In Memoriam dr. Dancz Gábor- előadás a Goldmarkban 18:30
- Október 27. Esti ima a Hősökben 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Október 28. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:15 - Óraátállítás
- Október 29-től az esti imák ideje hétköznap és péntek este 17:00!

Kiállítás a Pince-múzeumban

Augusztus 15-től várja a látogatókat a Pince-múzeumban Fáy Béla fotóművész, Párhuzamos világ – Zsidónegyed ma című kiállítása, azaz a „Régi és új találkozás – zsidó és bulinegyed”. Az ünnepélyes megnyitón, a Hevesi-teremben, főrabbinck, dr. Frölich Róbert üdvözölte a megjelenteket, s kiemelte, az előkészü-

letek során az okozott gondot, hogy a sok-sok remek kép közül, fájó szívvel, de melyiket hagyják ki. Fáy Béla köszönetet mondott a segítségért, illetve Dohány Utcai Zsinagóga alapítványának anyagi támogatásért is. Az érdeklődők áprilisig nézhetik meg kiállítást, a zsinagóga nyitva tartása idején.

In Memoriam Dr. Dancz Gábor

Nem baj ha remekmű!

A zsidó gimnázium egykori diákjának
üzenete a maiaknak.

Közreműködik
Kiss Henrietta a Scheiber Sándor iskola igazgató helyettes,
az iskola diákjai és
Fekete László főkantor.

**2017. október 24-én 18:30-kor
a Goldmark teremben.**

Mindenkit szeretettel várunk

Dohány körzet vezetősége

Scheiber évnyitó a zsinagógánkban

Június végén a Dohányban tartotta évzáróját a Scheiber, augusztus 28-án pedig az évnyitónak is zsinagógánk adott otthont. E két eseménnyel talán egy remek hagyomány indult útjára. Bár mesélünk a nyári élményekről a rég látott cimboráknak, de az évnyitó unalmas szokott lenni. Ezúttal viszont mindenki beszélt és énekelt, mintha nem is évnyitón, hanem valami kellemes eseményen lett volna.

Nehezen is maradt abba a zsvaj, azonban amikor felcsendült a Himnusz és a Hátikvá

szinte már vágni lehetett a csöndet. Nem sokkal később, Kovács Bernadett, a Scheiber igazgatónője és Verő Tamás főrabbi, az iskola rabbija gratulált a Maccabi Játékokon résztvevő Scheiberes diákoknak, akik közül néhányan lelkesen pacsiztak a sorok szélén állókkal, a többiek pedig lelkes tapssal jutalmazták őket. S persze az is komoly ünneplésre adott okot, hogy a

napokban esedékes zsidó új év ismét iskolamentes napokat jelent.

Az elsősöket kítűzőkkel lepték meg a végzősök. Tőlük viszont az igazgatónő búcsúzott, hiszen nekik ez (volt) az utolsó évnyitójuk...

Felolvastak, verset mondtak a diákok majd az öt Gordon csemete lépett elő és szavalt.

Majd Kardos Dániel vezetésével a tanári kar lépett – nem kis izgalommal – a „színpadra”, s alkalmi kórusként dallal köszöntötték a megjelenteket. Nos, megnyugodhattak a pedagógusok, mert hatalmas sikert arattak és a nebulók, illetve a szülők bőszen tapsoltak.

A Dohány utcai körzet a közelgő új évre hangolódva, mézzel lepte meg a résztvevőket, míg az elsős tanulók kifestőt is kaptak ajándékba.

Végül főrabbinck, dr. Frölich Róbert országos főrabbi házigazdaként is imával és pár kedves szóval zárta a programot.

Fotók: Scheiber honlap

A Titanic kiállításon járt a körzetünk

Augusztus 3-án a Dohány körzet több mint, 30 tagja gyalogolt át a Tal mud-Tórából a Király utcába, és nézte meg a Titanic kiállítást, ahol aztán újabb jó 1,5 órás sétát tettünk a különböző termekben. Ám talán még így sem néztünk meg alaposan mindent, s nem hallgattuk végig az összes információát a belépéskor kapott „audio guide” készülékről.

A korszak megismerése után egyre többet tudhattunk meg képek, kiállított tárgyak alapján a Titanicról. Megnézhettük a különböző osztályok kabinjait, a folyosót, a főlépcsőt, s persze nem maradhatott el az étterem, de láthattuk a menükártyát is. a már említett „audio guide” pedig ontotta az adatokat és az érdekességeket.

A White Star Line Titanic nevű óriá-sa volt a kor legnagyobb személyi transzatlanti hajója, a technológiai forradalom legmonumentálisabb vívmánya. Azt talán kevesen tudják, hogy nem csak utasokat, de a brit és amerikai postaküldeményeket szállított (a hajó teljes neve „Királyi Posta-hajó” – Royal Mail Ship - RMS Titanic volt). Ezen túl áruszállítást, így fagyasztott hús szállítását is végzett (volna). Ám a Titanic az első útja során, 1912. április 15-én elsüllyedt az Atlanti-óceánon. Több mint 1500 ember vesztette életét ezen az éjszakán.

A tárlat önálló magyar részleggel rendelkezik, ahol a kor helyi történelmi eseményei mellett bemutatják a Titanic magyar vonatkozású történeteit. Arról már korábbi számunkban (2013/4) beszámoltunk, hogy a Titanic mentésére érkező, Carpathia hajóorvosa egy pilismaróti zsidó családba született, dr. Lengyel Árpád volt.

Mi az esti ima utána mentünk a „Titanicra”. Vajon a valódi hajó túlélői és áldozatai közül mennyien mormoltak el egy-egy imát a megmenekülésért? S hányan tud-hatták, hogy bizony a sokszoros balszerencse mellett (pl. 5 rekesz sérülését elviselte volna a hajó, ám azon 6 nyílás keletkezett), jelentős emberi mulasztások, hibák vezettek a katasztrófához. Eredetileg több mentőcsónakot akartak elhelyezni a Titanic-on, végül megelégedtek a minimálisan előírttal, amely negyed-akkora hajókra vonatkozott. Így viszont az utasok majd felének nem jutott volna hely. Ráadásul az indulás óta nem tartottak mentőgyakorlatot, sem az utasok, sem a legénység nem tudta, mi a teendő, így a csónakok nagy részét félig üresen engedték le és bocsátották vízre. Néhány fontos, jéghegyekre vonatkozó üzenet nem jutott el a távírástól a parancsnoki hídig. Így a Titanic távíróinak is jutott egy elsőseg, ők adtak le először élesben SOS jelzést...

(Sch)

A DOHÁNY ALAPÍTVÁNY KULTURÁLIS PÁHOLYA ELŐADÁSA KÖLTŐNK ÉS KORA

JÓZSEF ATTILA-val, JÓZSEF ATTILÁ-ról

Két-

- GERENDÁS PÉTER ÉS GALKÓ BALÁZS -

kiváló előadóművész műsora.

Vers, ének, mosoly, sírás, nevetés...

és

**OKTÓBER 22-ÉN VASÁRNAP DÉLUTÁN
4 ÓRAKOR A GOLDMARK TEREMBEN**

5778. évben

Tévesz

1	12.19.	Kedd	Chanukka 7. • Rajs Chajdes 2
2	12.20.	Szerda	Chanukka 8.
3	12.21.	Csütörtök	
4	12.22.	Péntek	
5	12.23.	Szombat	
6	12.24.	Vasárnap	
7	12.25.	Hétfő	
8	12.26.	Kedd	
9	12.27.	Szerda	
10	12.28.	Csütörtök	Ászóró Bötévesz
11	12.29.	Péntek	
12	12.30.	Szombat	
13	12.31.	Vasárnap	
14	01.01.	Hétfő	
15	01.02.	Kedd	
16	01.03.	Szerda	
17	01.04.	Csütörtök	
18	01.05.	Péntek	
19	01.06.	Szombat	
20	01.07.	Vasárnap	
21	01.08.	Hétfő	
22	01.09.	Kedd	
23	01.10.	Szerda	
24	01.11.	Csütörtök	
25	01.12.	Péntek	
26	01.13.	Szombat	Újholdhirdetés
27	01.14.	Vasárnap	
28	01.15.	Hétfő	
29	01.16.	Kedd	Jajm kippur kóton

Svát

1	01.17.	Szerda	Rajs Chajdes
2	01.18.	Csütörtök	
3	01.19.	Péntek	
4	01.20.	Szombat	
5	01.21.	Vasárnap	
6	01.22.	Hétfő	
7	01.23.	Kedd	
8	01.24.	Szerda	
9	01.25.	Csütörtök	
10	01.26.	Péntek	
11	01.27.	Szombat	Sábász Síró
12	01.28.	Vasárnap	
13	01.29.	Hétfő	
14	01.30.	Kedd	
15	01.31.	Szerda	Tu bisvát
16	02.01.	Csütörtök	
17	02.02.	Péntek	
18	02.03.	Szombat	
19	02.04.	Vasárnap	
20	02.05.	Hétfő	
21	02.06.	Kedd	
22	02.07.	Szerda	
23	02.08.	Csütörtök	
24	02.09.	Péntek	
25	02.10.	Szombat	Újholdhirdetés • Sábosz Sökólim
26	02.11.	Vasárnap	
27	02.12.	Hétfő	
28	02.13.	Kedd	
29	02.14.	Szerda	Jajm kippur kóton
30	02.15.	Csütörtök	Rajs Chajdes 1.

Ádár

1	02.16.	Péntek	Rajs Chajdes 2.
2	02.17.	Szombat	
3	02.18.	Vasárnap	
4	02.19.	Hétfő	
5	02.20.	Kedd	
6	02.21.	Szerda	
7	02.22.	Csütörtök	Zájin ádar
8	02.23.	Péntek	
9	02.24.	Szombat	Sábász Zóchajr
10	02.25.	Vasárnap	
11	02.26.	Hétfő	
12	02.27.	Kedd	
13	02.28.	Szerda	Eszter böjtje
14	03.01.	Csütörtök	Purim
15	03.02.	Péntek	Susán Purim
16	03.03.	Szombat	
17	03.04.	Vasárnap	
18	03.05.	Hétfő	
19	03.06.	Kedd	
20	03.07.	Szerda	
21	03.08.	Csütörtök	
22	03.09.	Péntek	
23	03.10.	Szombat	"Sábász Póró • Újholdhirdetés"
24	03.11.	Vasárnap	
25	03.12.	Hétfő	
26	03.13.	Kedd	
27	03.14.	Szerda	
28	03.15.	Csütörtök	Jajm kippur kóton
29	03.16.	Péntek	

Támmuz

1	06.14.	Csütörtök	Rajs Chajdes 2.
2	06.15.	Péntek	
3	06.16.	Szombat	
4	06.17.	Vasárnap	
5	06.18.	Hétfő	
6	06.19.	Kedd	
7	06.20.	Szerda	
8	06.21.	Csütörtök	
9	06.22.	Péntek	
10	06.23.	Szombat	
11	06.24.	Vasárnap	
12	06.25.	Hétfő	
13	06.26.	Kedd	
14	06.27.	Szerda	
15	06.28.	Csütörtök	
16	06.29.	Péntek	
17	06.30.	Szombat	
18	07.01.	Vasárnap	"Sivó Ószor Bötámmuz"
19	07.02.	Hétfő	
20	07.03.	Kedd	
21	07.04.	Szerda	
22	07.05.	Csütörtök	
23	07.06.	Péntek	
24	07.07.	Szombat	Újholdhirdetés
25	07.08.	Vasárnap	
26	07.09.	Hétfő	
27	07.10.	Kedd	
28	07.11.	Szerda	
29	07.12.	Csütörtök	Jajm kippur kóton

Áv

1	07.13.	Péntek	Rajs Chajdes
2	07.14.	Szombat	
3	07.15.	Vasárnap	
4	07.16.	Hétfő	
5	07.17.	Kedd	
6	07.18.	Szerda	
7	07.19.	Csütörtök	
8	07.20.	Péntek	
9	07.21.	Szombat	Sábász Cházajn
10	07.22.	Vasárnap	Tisó Böáv
11	07.23.	Hétfő	
12	07.24.	Kedd	
13	07.25.	Szerda	
14	07.26.	Csütörtök	
15	07.27.	Péntek	
16	07.28.	Szombat	Sábász Náchámu
17	07.29.	Vasárnap	
18	07.30.	Hétfő	
19	07.31.	Kedd	
20	08.01.	Szerda	
21	08.02.	Csütörtök	
22	08.03.	Péntek	
23	08.04.	Szombat	Újholdhirdetés
24	08.05.	Vasárnap	
25	08.06.	Hétfő	
26	08.07.	Kedd	
27	08.08.	Szerda	
28	08.09.	Csütörtök	Jajm kippur kóton
29	08.10.	Péntek	
30	08.11.	Szombat	Rajs Chajdes 1.

Elul

1	08.12.	Vasárnap	"Rajs Chajdes 2. Sófárfúvás kezdete"
2	08.13.	Hétfő	
3	08.14.	Kedd	
4	08.15.	Szerda	
5	08.16.	Csütörtök	
6	08.17.	Péntek	
7	08.18.	Szombat	
8	08.19.	Vasárnap	
9	08.20.	Hétfő	
10	08.21.	Kedd	
11	08.22.	Szerda	
12	08.23.	Csütörtök	
13	08.24.	Péntek	
14	08.25.	Szombat	
15	08.26.	Vasárnap	
16	08.27.	Hétfő	
17	08.28.	Kedd	
18	08.29.	Szerda	
19	08.30.	Csütörtök	
20	08.31.	Péntek	
21	09.01.	Szombat	
22	09.02.	Vasárnap	Első szlichajsz
23	09.03.	Hétfő	
24	09.04.	Kedd	
25	09.05.	Szerda	
26	09.06.	Csütörtök	
27	09.07.	Péntek	
28	09.08.	Szombat	
29	09.09.	Vasárnap	Erev Rajs Hásónó

Kedves Olvasóink!

Nyilván feltűnt Önöknek, hogy a második félév naptárát (ezen oldalon) előrébb találják meg, mint az elsőét (11. oldal). Nos, nem az úgynevezett nyomda ördöge ludas ez ügyben, még csak nem is mi hibáztunk – szándékosan helyeztük el így. Ha kiemelik ezt a lapot az újságból, aki szeretné, felteheti a falra, és szem előtt lesz az 5778-as zsinagógai év naptára, illetve könnyen tájékozódhat az ünnepek időpontjairól is.

Dr. Frölich Róbert

Elérkeztünk az őszi nagyünnepekhez. A zsinagógai esztendő legfenségesebb időszaka ez az ünnepfűzér, a ימים נוראים, a Félelmetes Napok. A félelem nem a szívekben rejlő érzelmet, hanem I.ten félelmének kiteljesedését jelenti. Három, egymástól majdhogynem független, de mégis összefonódó ünnepet üllünk, melynek origója az újesztendő, katarzisa az Engesztelés napja, s végakkordja a Sátrak ünnepe.

Rajs Hásónó és Jajm Kippur között különleges időszakot élünk. Ez az עשרת ימי התשובה, a megtérés tíz napja. E tíz napon végiggondoljuk életünket, feltárjuk hibáinkat önmagunk előtt, s megfogadjuk, hogy igyeckszünk büntelenül, tiszta lélekkel élni ezentúl.

Rajs Hásónót megelőzően szokás ellátogatni a temetőbe, szeretteink sírjához. Ez a közismert אבות קבר (kever Óvajsz, Kéverovesz).

Most az őszi, nagyünnepi kör általános tudnivalóin kívül igyeckszünk néhány kevésbé ismert csemegevel is szolgálni.

ראש השנה

Rajs Hásónó

Az újesztendő héber neve annyit jelent: az év feje. Tisri hónap első két napja a zsinagógai év kezdete. A hónapokat a zsidó időszámítás a tavasz hónapjától kezdi. A Tóra nem nevezi nevükön a hónapokat, sorszámokkal, vagy valamilyen természeti fordulóponttal utal rájuk. Ma ismert nevüket a babilóniai fogság után kapták. Tisri hónapja a Tórában „a hetedik” néven szerepel. Nevének gyökere valószínűleg annyit jelent: a kezdet. Ez volt a gazdasági év kezdete a bibliai időkben. Ezra ezen a napon olvasta fel a Tórát az egész nép előtt.

A Talmud Rajs Hásónó traktátusa négy évkezdetet ismertet velünk. Ezek közül az egyik Tisri első napja, amikor minden élő megítéltetik a Földön. Rabbi Kruszpedáj mondta rabbi Jochanan nevében: három könyvet tart nyitva I.ten e napon. Egyik az igaz embereké, a másik a gonoszaké, s a harmadik pedig a kettő között állóké. Az igazak azonnal bekerülnek az élet könyvébe, gonoszok a halál könyvébe. A kettő között állóknak azonban Jajm Kippurig van idejük, hogy a mérleget az igaz ember kritériuma felé billentsék. Rabbi Eliezer tanítása szerint a világ is ezen a napon teremtetett. A Rajs Hásónó-i liturgiában, és az újesztendőt követő tíz napon mindkét felfogás megjelenik.

Imáinkban elismerjük a M.ható felettünk való ítélkezésének jogát, s könyörgő, bűnbánó fohászokat mondunk, megpróbálva ezzel elnyerni I.ten bocsánatát. Az imák egyik központi eleme az Unöszáne tajkef kezdetű imaköltemény. A költemény szerzője Kalonymus ben Mesulám, s a legenda a mainzi Ámnon rabbi mártíriumához köti. Ezen imában I.ten, mint a világ bírása jelenik meg, aki ezen a napon ül törvényt teremtményei felett. Megkapó képekben mutatja be az ima az ítélkezést, s a megbocsátás reménységét. Fehér halotti ruhát, kitlit öltenek a férfiak, egyrészt jelezve, hogy készen állnak az ítéletre, másrészt pedig az angyalok hóféhérségéhez kívánva hasonlatossá tenni magukat.

Megfűjjük a sófárt, melynek jajongó, ugyanakkor felrázó hangja felhívja a figyelmünket a Világ Királyának ítéletére, s az azt megváltoztatni képes őszinte bűnbánatra. A sófár kapocs a múlttal, hiszen a zsidó tradíció szerint Ábrahám e napon helyezte oltárra fiát, Izsákot, aki helyett végül egy kost áldozott fel. E kos szarvából készült az első sófár. Más szimbólumokat is hordoz azonban e kürt:

1. A király fanfárhang mellett vonul be – utal a Királyok Királyára.
2. A kinyilatkoztatás zengő sófárhang kíséretében zajlott – s mi ragaszkodunk a parancsolatokhoz.
3. A messianisztikus kor nyitányát sófárhang fogja jelezni – várjuk a megváltást, a Messiás eljövételét.

A rituálisan megszólaltatott sófár összesen 100 hangot ad ki.

Rajs Hásónó napjai a munkavégzési tilalom szempontjából főünnepi kategóriába tartoznak. Mindennemű munkavégzés tilos, de égő tűzről új tüzet gyújtani, kisebb tárgyakat utcára vinni és aznapra főzni szabad.

Rajs Hásónó az év kezdete. Hogy az esztendő olyan legyen, amilyennek szeretnénk, szimbolikus étkeket is fogyasztunk. A kerek bárceszt mézbe mártjuk, nem sóba, hogy édes legyen az esztendő. Kerek pedig azért, hogy kerek legyen az esztendő. Diót nem fogyasztunk, mert a dió héber nevének számértéke megegyezik a bűn szó számértékével. Szokás továbbá almát is mézbe mártva fogyasztani.

Rajs Hásónó első napjának délutánján le kell menni valamilyen természetes víz (folyó, tó, kút stb.) partjára, s ott kenyérmorzskákat kell a vízbe szórní, ima kíséretében. Ez a תשליח (Táslich) szertartás. E ritussal jelképesen vízbe szórjuk bűneinket. Más értelmezés szerint, ahogy a halak sosem csukják be a szemüket, úgy I.ten is örökké figyel és őriz bennünket. A Rajs Hásónó és Jajm Kippur közötti szombat neve שבת שובה (Sábász Súvó), a megtérés szombatja. Közismert magyarázata e névnek, hogy a megtérés időszakában mi más is lehetne a szombat neve, mint a megtérés szombatja? Az igazság azonban az, hogy nevét a háftóra első szavairól kapta, mely így hangzik: שובה ישראל, Térj meg, Izrael! (Hósea 14/2).

יום כפור

Jajm Kippur

Tisri hónap tizedik napja, a legszentebb ünnep, az Engesztelés napja. A Tórában a „szombatok szombatjának” nevezik, és törvény, hogy „sanyargassuk lelkeinket”.

A bibliai korban e napon különleges áldozatot mutatott be a főpap. Két kecskebakot hoztak elé, s sorsolással döntötte el, melyiket áldozza fel engesztelőáldozatként, s melyiket kergesse el a pusztába, miután kezét a bak fejére téve ráolvasta Izrael bűneit. Jelképes szertartás volt ez, mellyel Izrael kinyilvánította, hogy elkergeti magától a bűnt, s tisztán akar állni I.ten előtt. Mikor még állt Jeruzsálemben a Szentély, ez volt az egyetlen nap, mikor a főpap belépett a קדש הקדשים –ba, a Szentek Szentjébe, a Szentély legbelsőbb termébe, ahol a frigyláda állt, s ott hangos imát mondott, melyben kiejtette I.ten egyébként kiejthetetlen nevét.

A Tóra nem fejt ki részletesen, hogy mit is jelent a lélek sanyargatása. A halácha szerint nem eszünk, nem iszunk, nem mosakszunk (az élvezet kedvéért), nem használunk illatosító- vagy szépítőszereket, nem viselünk bőrtalpú cipőt és tartózkodunk a házassélettől. Minden, ami élvezetet okoz, tilos, csakúgy, mint a munkavégzés. Természetesen a gyerekek, a betegek és a várandós asszonyok fel vannak mentve a böjt alól. Életveszély esetén pedig Jajm Kippur minden törvénye áthágható.

Bölcséink tanítása szerint a nap maga engesztelést hoz, de csak akkor, ha bűnbánattal párosul. Ezért kérünk bocsánatot mindazoktól, akiket év közben megbántottunk, s ezért kell nekünk is megbocsátanunk.

Szokás, hogy a Jajm Kippurt megelőző napon a férfiak egy kakast, a nők egy tyúkot a fejük fölött megforgatnak, ima kíséretében, mintegy „ráolvasva” a bűneiket. Ez a כפרות, Káporajsiz, Kópóri szertartás.

Mint minden nap, Jajm Kippur is este kezdődik, melynek neve Kol Nidré. A név annyit jelent: minden fogadalom. E szavakkal kezdődik az ünnepet köszöntő fohász, melyben feloldozást kérünk minden fogadalmunkra, melyet önmagunkra nézve teszünk az elkövetkező évben, de elkapkodjuk, nem gondoljuk át, s ezért teljesíthetetlenek. Jajm Kippur feloldja ezeket, **és csak ezeket** a fogadalmakat. Olyan ígéret, melyben más is érintett, nem oldható fel! Az ima eredete kétséges. Vannak, akik szerint már a VIII. században is ismerték, s a karaiták és a tradicionális zsidóságot hirdetők közötti ellentétekre utalt. Mások úgy vélik, a XV. századi Spanyolországból ered, s a kényszerkitértek, a marannusok fohásza volt. Bárhogyan legyen, a Kol Nidré, megrázó dallamával, áhítatával a nap szimbólumává és egyik legismertebb imájává vált.

Mivel a nap legfontosabb üzenete a bűnbánat, az imák is e gondolat köré csoportosulnak. Az alfabetikus sorrendbe szedett nagy bűnvallomás, a וידוי (viduj) a korai középkorból származik. Először a nyolcadik századi Ácháj Gáon említi, de ráv Ámrám szidurjában (imakönyvében) egy talán még korábbi verzió szerepel.

A nap központi eleme az עבודה (ávajdó), az egykori szentélybeli szolgálatot idéző imarész. Ennek legkorábbi elemei a IV. században keletkeztek. A benne lévő imaköltemények Joszi ben Joszi, Slomó ibn Gvirol, Júda Hálévi és Mose ibn Ezra művei. Az egységet nyitó vers Mesulam ben Kalonymus műve. Mikor az előimádkozó felidézi a főpap Szentek Szentjében mondott fohászát, leborulunk a zsinagógában.

A nap utolsó egysége a záróima, a נעילה (Nöiló). Neve annyit jelent: bezárás, és utal az ég kapuinak bezárására. A Szentély idejében akkor kezdtek mondani, mikor bezárták a Szentély kapuit, azaz egy órával napnyugta előtt. E szokás nyomán mi is egy órával a böjt kimenetele előtt kezdjük mondani. A III. században már említik, s ezen egység a nap imáinak és fohászainak lényegi, esszenciális ismétlése. A napot egyetlen, hosszú sófárhang búcsúztatja.

Jajm Kippurkor, (akárcsak Rajs Hásónókor) a férfiak fehér halotti ruhát, kitlit öltenek.

Érdekesség, hogy a kumráni tekercsek tanúsága szerint (Habakuk-kommentár 11/4-8) a kumráni közösség más napon ünnepelte az Engesztelés napját, mint Izrael más közösségei.

סבות Szukkajsz

A három zarándokünnep közül Szukkajsz az utolsó a sorban, bár a zsinagógái év kezdete után az első. Tórai parancs, hogy sátrat kell építenünk, és abban kell lagnunk nyolc napon át, emlékezve az Exodust követő negyven esztendei pusztai vándorlásra.

A sátrat Jajm Kippur kimenetelekor már elkezdik építeni. Legalább három oldalát fel kell építeni, a negyedik lehet egy meglévő fal is. Tetejét náddal fedik be, hogy látható legyen az ég. Feldíszítik, hiszen a lakást is díszek ékítik, hogy kellemesebb legyen a bent-tartózkodás.

Az ünnep kötelező kelléke az ארבעה מינים, Árbóó minim, az ünnepi csokor. Négy növényt: fűzfaágat, pálmaágat, mirtuszágat és egy citrusfa gyümölcsét, az אתרוג, eszrogot fogjuk egybe. A reggeli ima alatt bizonyos alkalmakkor kézbe vesszük a csokrot, és a négy égtáj, valamint az ég és föld felé lengetjük.

Szukkajsz első két napja főünnep. Ezekre a napokra a fentiekben ismertetett törvények vonatkoznak. A következő öt nap félünnep, ekkor – ha nem szombatra esik, – mindenféle munkavégzés megengedett, de az ünnep egyéni jellegzetességeit (sátorban étkezés, ünnepi csokor) meg kell tartani. Az utolsó félünnep neve הושענא רבה, Hajsánó Rábbó, ekkor a reggeli ima keretein belül fűzfaágak leveleit verjük le az ágról, jelképezve ezzel a bűneinktől való megszabadulást. A zsidó hagyomány szerint e napig van időnk, hogy a ránk mért ítéletet őszinte megbánással megváltoztassuk. A félünnep szombatján a קהלת-et, a Prédikátor Könyvét szokták olvasni. E bibliai könyv mély filozófiai eszmefuttatások gyűjteménye, hagyomány a megfáradt Salamon királyt tartja szerzőjének. Azért olvassák ekkor, mert e könyv melankolikus hangulata illik az őszi ünnephez.

A nyolcadik nap, noha egybefüggő a Sátrak Ünnepevel, különálló ünnep. Neve עצרת שמיני, Smíni Áceresz, A Nyolcadik napi záróünnep. E napon főünnepi törvények szerint élünk, de már nem megyünk be a sátorba és nem használjuk az ünnepi csokrot sem. Ezen a napon a Muszáf imába betoldjuk az esőért való imát, a Gesem-bencsolást. Ha nincs a félünnep között szombat, e napon olvassák a קהלת-et.

Este beköszönt a שמחה תורה, Szimchász Tajró, a Tóra Örömmünnepe. Az est fénypontja, mikor az összes Tóra-tekerceszt kivesszük a frigyszekrényből, és hétszer körbevonulunk a templomban. A gyerekek számára ez nagy élmény, hiszen minden megengedett nekik, és még édességet is kapnak..., feltéve, ha lelkesen kísérik a Tórákat kis zászlókat lengetve!

Másnap a reggeli imában befejezzük a Tóra olvasását, és mivel a Tóráat egy napra sem lehet elhagyni, rögtön újra is kezdjük az olvasást. Ekkor minden férfit, aki beszámít a minjenbe, fel kell hívni a Tórához. Akárcsak előző este, most is hét körmenetet tartunk a Tóra-tekercessekkel.

Szukkajsz napjaiban szokás az אשפיזין, Uspizin szertartás. Az uspizin szó a latin hospice hebraizált változata. E rituálé szimbolikus vendéglátást jelent, és egy XVI. századi kabbalisztikus szokás továbbélése. A sátorban vendégül látjuk a Biblia nagy alakjait, Ábrahámot, Izsákot, Jákobot, Józsefet, Mózeszt, Áront és Dávidot, minden nap mást és mást.

לשנה טובה תכתבו!

Ünnepaink az

TISRI

1	09.21.	Csütörtök	Rajs Hásónó 1.
2	09.22.	Péntek	Rajs Hásónó 2.
3	09.23.	Szombat	Sábász Súvó
4	09.24.	Vasárnap	Gödáljó böjtje
5	09.25.	Hétfő	
6	09.26.	Kedd	
7	09.27.	Szerda	
8	09.28.	Csütörtök	
9	09.29.	Péntek	Erev Jajm Kippur
10	09.30.	Szombat	Jajm Kippur
11	10.01.	Vasárnap	
12	10.02.	Hétfő	
13	10.03.	Kedd	
14	10.04.	Szerda	Erev Szukkajsz
15	10.05.	Csütörtök	Szukkajsz 1.
16	10.06.	Péntek	Szukkajsz 2.
17	10.07.	Szombat	Chajl hámajéd
18	10.08.	Vasárnap	Chajl hámajéd
19	10.09.	Hétfő	Chajl hámajéd
20	10.10.	Kedd	Chajl hámajéd
21	10.11.	Szerda	Hajsánó rábó
22	10.12.	Csütörtök	Smini Aceresz
23	10.13.	Péntek	Szimchász Tajró
24	10.14.	Szombat	Újholdhirdetés
25	10.15.	Vasárnap	
26	10.16.	Hétfő	
27	10.17.	Kedd	
28	10.18.	Szerda	
29	10.19.	Csütörtök	
30	10.20.	Péntek	Rajs Chajdes 1.

Chesván

1	10.21.	Szombat	Rajs Chajdes 2.
2	10.22.	Vasárnap	
3	10.23.	Hétfő	
4	10.24.	Kedd	
5	10.25.	Szerda	
6	10.26.	Csütörtök	
7	10.27.	Péntek	
8	10.28.	Szombat	
9	10.29.	Vasárnap	
10	10.30.	Hétfő	
11	10.31.	Kedd	
12	11.01.	Szerda	
13	11.02.	Csütörtök	
14	11.03.	Péntek	
15	11.04.	Szombat	
16	11.05.	Vasárnap	
17	11.06.	Hétfő	
18	11.07.	Kedd	
19	11.08.	Szerda	
20	11.09.	Csütörtök	
21	11.10.	Péntek	
22	11.11.	Szombat	
23	11.12.	Vasárnap	
24	11.13.	Hétfő	
25	11.14.	Kedd	
26	11.15.	Szerda	
27	11.16.	Csütörtök	Jajm kippur kóton
28	11.17.	Péntek	
29	11.18.	Szombat	Újholdhirdetés

Kiszlév

1	11.19.	Vasárnap	Rajs Chajdes
2	11.20.	Hétfő	
3	11.21.	Kedd	
4	11.22.	Szerda	
5	11.23.	Csütörtök	
6	11.24.	Péntek	
7	11.25.	Szombat	
8	11.26.	Vasárnap	
9	11.27.	Hétfő	
10	11.28.	Kedd	
11	11.29.	Szerda	
12	11.30.	Csütörtök	
13	12.01.	Péntek	
14	12.02.	Szombat	
15	12.03.	Vasárnap	
16	12.04.	Hétfő	
17	12.05.	Kedd	
18	12.06.	Szerda	
19	12.07.	Csütörtök	
20	12.08.	Péntek	
21	12.09.	Szombat	
22	12.10.	Vasárnap	
23	12.11.	Hétfő	
24	12.12.	Kedd	
25	12.13.	Szerda	Chanukka 1.
26	12.14.	Csütörtök	Chanukka 2.
27	12.15.	Péntek	Chanukka 3.
28	12.16.	Szombat	Chanukka 4.
29	12.17.	Vasárnap	Chanukka 5.
30	12.18.	Hétfő	Chanukka 6. • Rajs Chajdes 1.

Nisván

1	03.17.	Szombat	"Sábász Háchajdes Rajs Chajdes"
2	03.18.	Vasárnap	
3	03.19.	Hétfő	
4	03.20.	Kedd	
5	03.21.	Szerda	
6	03.22.	Csütörtök	
7	03.23.	Péntek	
8	03.24.	Szombat	Sábosz Hágódajl
9	03.25.	Vasárnap	
10	03.26.	Hétfő	
11	03.27.	Kedd	
12	03.28.	Szerda	
13	03.29.	Csütörtök	
14	03.30.	Péntek	Erev Pészach Elsőszüölöttek böjtje
15	03.31.	Szombat	Pészach 1.
16	04.01.	Vasárnap	Pészach 2.
17	04.02.	Hétfő	Chajl chámajéd
18	04.03.	Kedd	Chajl chámajéd
19	04.04.	Szerda	Chajl chámajéd
20	04.05.	Csütörtök	Chajl chámajéd
21	04.06.	Péntek	Pészach 7.
22	04.07.	Szombat	Pészach 8.
23	04.08.	Vasárnap	
24	04.09.	Hétfő	
25	04.10.	Kedd	
26	04.11.	Szerda	
27	04.12.	Csütörtök	Jom H So
28	04.13.	Péntek	
29	04.14.	Szombat	Újholdhirdetés
30	04.15.	Vasárnap	Rajs Chajdes 1

Ijjár

1	04.16.	Hétfő	Rajs Chajdes 2.
2	04.17.	Kedd	
3	04.18.	Szerda	Jom HáZikáron
4	04.19.	Csütörtök	Jom HáÁcmáut
5	04.20.	Péntek	
6	04.21.	Szombat	
7	04.22.	Vasárnap	
8	04.23.	Hétfő	
9	04.24.	Kedd	
10	04.25.	Szerda	
11	04.26.	Csütörtök	
12	04.27.	Péntek	
13	04.28.	Szombat	
14	04.29.	Vasárnap	Pészach séni
15	04.30.	Hétfő	
16	05.01.	Kedd	
17	05.02.	Szerda	
18	05.03.	Csütörtök	Lag Boajmer
19	05.04.	Péntek	
20	05.05.	Szombat	
21	05.06.	Vasárnap	
22	05.07.	Hétfő	
23	05.08.	Kedd	
24	05.09.	Szerda	
25	05.10.	Csütörtök	
26	05.11.	Péntek	
27	05.12.	Szombat	Újholdhirdetés
28	05.13.	Vasárnap	
29	05.14.	Hétfő	Jajm kippur kóton

Sziván

1	05.15.	Kedd	Rajs Chajdes
2	05.16.	Szerda	
3	05.17.	Csütörtök	
4	05.18.	Péntek	
5	05.19.	Szombat	Erev Sovuajsz
6	05.20.	Vasárnap	Sovuajsz 1.
7	05.21.	Hétfő	Sovuajsz 2.
8	05.22.	Kedd	
9	05.23.	Szerda	
10	05.24.	Csütörtök	
11	05.25.	Péntek	
12	05.26.	Szombat	
13	05.27.	Vasárnap	
14	05.28.	Hétfő	
15	05.29.	Kedd	
16	05.30.	Szerda	
17	05.31.	Csütörtök	
18	06.01.	Péntek	
19	06.02.	Szombat	
20	06.03.	Vasárnap	
21	06.04.	Hétfő	
22	06.05.	Kedd	
23	06.06.	Szerda	
24	06.07.	Csütörtök	
25	06.08.	Péntek	
26	06.09.	Szombat	Újholdhirdetés
27	06.10.	Vasárnap	
28	06.11.	Hétfő	
29	06.12.	Kedd	Jajm kippur kóton
30	06.13.	Szerda	Rajs Chajdes 1.

Bélszín Rossinitől a Dohány kórusig

Augusztus utolsó napján remek hangulatú, nyárbúcsúztató lecsópartin vehettek részt a körzet tagjai. Az izletesre sikerült lecsót, ezúttal a Dohány utcai zsinagóga kórusának vezetője, Lázár Zsiga készítette. A szakácsot hagytuk falatozni és társalogni, – a jórészt kórustagok asztalától rendre harsány nevetés töltötte be az udvart. Így az esti ima után ültünk le beszélgetni.

– Mit jelent Neked a főzés, hobbi, kikapcsolódás?

– Mindkettő! Egyfajta szerelem. Megeksik, hogy esténként, amikor már csak szőrfölök a tévécsatornákon, akkor nem ritkán főzök másornál állok meg – kezdte Zsiga.

lehet tudni a konyhája által. S igaz a zsidó konyhára is.

– Ha jól sejtem, régóta főzöl?

– Igen. Bár életem első főzése gyakorlatilag ehetetlen volt. Tizenhét évesen sütöttem egy pár virslit, minden létező fűszert ráborítottam... Amikor Pestre költöztem '93-ban, egy évig a XIII. kerületi önkormányzat pedagógusszállóján laktam, nyolc kerületi tanárral. Itt kezdtem főzni. Kísérleteztem, s láthatóan mindenki túlélte, persze akadt, amikor csak konzervet melegítettünk.

Ezután rengeteg dologról mesélt Zsiga, az élmények, történetek akár egy külön mellékletet is megtölthetnének. A fentiekből kiderül, kórusunk vezetője tanított, még hozzá a Kassák Lajos Gimnáziumban, zenetörténetet. Azt kevesen tudják, hogy orvosnak készült, s remek matekos is volt. Gimnáziumban, a matematika

Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen (OKTV) óriási fölényrel nyerte a megyei selejtezőt. Végül 11. lett. Aztán visszatértünk a konyhába...

– A főzésben is fontos a harmónia, mint a zenében. Primer cél a szűkséglet kielégítése, de maga a főzés egy alkotói folyamat. A nagy séfekre úgy tekintek, mint nagy művészekre – folytatta Zsiga. – Akadnak zeneszerzők, akik a gasztronómiában is letették a névjegyüket. Például Rossini. Egy magára valamit adó étteremben megtalálható a Bélszín Rossini módra, amely több feljegyzés szerint Rossini receptje! S akkoriban akadt egy szakács, aki nagyon tisztelte mestert, ezért rendre az étlapján tartotta.

– Huszonhárom éve mondhatom barátomnak főrabbinát, Frölich Robit. Egy társaságban valaki felvette, bővíteni kéne a kórust, illetve kéne valaki, aki kíséret Bandi bácsit, illetve majd az utóda lehet. Ekkor mondtam, van ilyen végzettségem...

– Az elmúlt években sok minden változott...

– Valóban, a vegyes kórusból, férfikórus lett, s változott a repertoár is. Egyenruhát kaptunk a körzet alapítványától, koncerteken vettünk részt. Ráadásul első alkalommal Svájcban, a Genfi Zeneakadémián szerepeltünk, ami nagy ugrást jelentett a kórus számára. Ez a sikerélmény mellett, jó csapatépítőnek is bizonyult. Ezt azóta több fellépés is követte. Egy ideje nem fent, hanem lent állunk, közel a hívekhez. Ez jó,

A Genfi próba

– Túl azon, hogy izgat maga a folyamat, hogy sokféle dologból egy új minőséget hoznak létre. Nagyon érdekes, hogy kulturálisan milyen adalékokat lehet összecepegetni. Egy nemzetről, vagy kultúrkörrel mennyi mindent meg

Kórusunk a Savaria Fesztiválon

Fotó: Mészáros Zsolt

A szombathelyi hitközség felkérésére a Dohány utcai zsinagóga kórusának négy tagja is részt vett (augusztus 24-én) a Savaria Fesztiválon. S miként tavaly, idén is hatalmas sikert aratott. Kórusunkat Király Miklós, Littner György, Neumark Zoltán, illetve kántorunk, Rudas Dániel képviselte és az egyórás műsor során zsinagógai liturgiát, jiddis dalokat, operát, illetve musicalt énekelt a majd száz néző nagy örömeire. S hogy még nagyobb legyen a boldogság, az összegyűlt minjen ezt követően imádkozni is tudott (mincha - majrev).

FOTÓ: TÖRÖK HAJNI © 2017.

Újabb sztorizás. Tudjuk, zongorázik, több együttesben hegedül. Ám az nem közismert, hogy 1983-ban indult a Ki Mit Tud-on, s hegedűjével a második helyett végzett. Beszéltünk arról is, hogy szinte nincs műfaj, amelyben ne próbálta volna ki magát. Játszott, vagy zenét szerzett. Legyen az pop, rock, komolyzene, vagy éppen rap... Nemrég a Bakancsos Eddával – az eredeti formáció több tagjával – zenélt. Fájdalma, hogy több tag külföldi munkavállalása miatt szünetel az Odesza Klezmer Band. Majd a színházi szerepvállalásai is szóba kerültek, így az első, az Új Színház, illetve a mostani, a Centrál is. Ezek után jutottunk el a Dohányig...

mert közvetlenebb a kapcsolat, s így nagyobb élményt adhat az istentisztelet. De jóval nehezebb kommunikálni az orgonistával. Erre ki kell találni valamit. Most egy hónapja készülünk az őszi ünnepekre, amely sok gyakorlást kíván, mert évente csak egyszer van rá szükség, továbbá ilyenkor sok a feladatunk. Reméljük, ezúttal is gond nélkül megoldjuk. Jövőre pedig a mostanihoz hasonló izgalommal várjuk majd újra ezt a kihívást. Addig igyekszünk pár dolgot változtatni, hogy ne csak a megszokott sémák legyenek. S persze továbbra is örömmel teszünk eleget a különböző meghívásoknak. Miként az őszi ünnepek közben, október 8-án Mosonmagyaróváron állunk színpadra.

(schiller)

INDIÁNNYÁR, ŐSZ VAGY TÉL...

bármikor jöhet néhány nap pihenés.

HUNGUEST HOTEL
PELION
TAPOLCA
★★★★ SUPERIOR

- ◆ Barlangi és vizes kalandok, ◆ 4 hektárnyi mesés természet élményekkel,
- ◆ ízletes gasztro-pillanatok, borbarangolások, ◆ wellness és beauty kényeztetés,
- ◆ családi, sport és fitness programok, ◆ Pinocchio klub gyermekanimációval...

...AMI MIND ÖNRE VÁR A BAZALTHEGYEKEL KÖRÜLÖLELT, VESZPRÉM MEGYEI VÁROSBAN ÉS A VÁROS SZÍVÉBEN FEKVŐ HUNGUEST HOTEL PELIONBAN.

ŐSZI PELION AKCIÓ

félpanziós ellátással, wellness élményekkel,
ráadás extra kedvezménnyel

már 12 900 Ft / fő / éj ártól.

OKTÓBER 23-I ÜNNEPI HÉTVÉGE

családi wellness programokkal, gyermek
animációval, akár egyedi online kedvezménnyel

már 20 900 Ft / fő / éj ártól.

ŐSZI SZÜNET A BALATON-FELVIDÉKEN

főszerepben a Pinocchio klubbal,
remek családi élményekkel

már 15 900 Ft / fő / éj ártól.

Nagyon klassz hotel. Csillogó
tisztaság, isteni finom ételek,
koktélok, udvarias és segítőkész
személyzet. Olyan bő az
ételválasztékuk (svédasztalos a
reggeli és a vacsora), hogy nem
tudtuk végigenni a repertoárt.
Sokféle program közül lehet
választani. Mindenkinek ajánlom.

Forrás: Facebook

Hné Tünde

FOGLALÁSNÁL HIVATKOZZON A HHP520 KÓDRA!

AZ ÁRAK FOGLALTSÁG FÜGGVÉNYÉBEN VÁLTOZHATNAK.

8300 Tapolca, Köztársaság tér 10. ◆ Telefon: +36 (87) 513 102; +36 (87) 513 100 ◆ E-mail: hotelpelion@hunguesthotels.hu

WWW.HOTELPELION.HUNGUESTHOTELS.COM

Ki lát a jövőbe -

Berend Béla két nem ismert beszéde

Dési János

Az őszi nagyünnepek ideje különösen jó alkalom arra, hogy végiggondoljuk, mit miért tettünk. A jó szándék önmagában sokszor kevés. Vajon cselekedeteink a világ összefüggésében, a dolgok bonyolultságában mit eredményeznek? Különösen fontos ezt azoknak végiggondolni, akiknek szavai, tettei nagy befolyással lehetnek mások életére.

Mostanában sokat olvasok régi újságokat. S innen a jelenből – azaz nekik a jövőből – hümmögök azon, hogy mi is lett abból, amit akkor, értelemszerűen a jövő ismerete nélkül, mondtak, csináltak. Senki sem felelős azért, amit nem tudhatott. De néha nagyon az az érzésem, – persze utólag mindig könnyen okos az ember – hogy ha alapvető elvekhez tartjuk magunkat, akkor sokkal kisebb annak a veszélye, hogy túl nagy butaságba keveredjünk.

A napokban egy nagyobb cikket írva – Lévai Jenő és a zsidósors, ami innen letölthető is, ha valakit érdekel <https://goo.gl/Uix4iS> - kezdtem el Berend Béla történetével foglalkozni. A felettébb kalandos sorsú szigetvári rabbi a német megszállás után került fel Budapestre, itt hamarosan a Zsidó Tanács tagja lett.

A háború után perbe fogták, s először tíz évet kapott, majd másodfokon felmentették. Az azonban tény, Berend kapcsolatban állt egészen szélsőséges, antiszemita alakokkal és cikke is jelent meg az egyik

leghírhedtebb fajgyűlölő, Bosnyák Zoltán Harc című hecclapjában.

Berend – sok részletében ma sem ismert, zavaros pályájáról írt Randolph Braham, Schmidt Mária és egy igen remek összefoglalót Munkácsi Krisztina a Századok egyik 1996-os számában.

Berend később mindig is tagadta a bűnös együttműködés vádját az antiszemita hatóságokkal, az azonban ma már biztos, bizonyos dolgokat ugyanúgy képzeltek el. Berend is azt gondolta, hogy a zsidóknak el kell költözniük Magyarországról – bár ő ezt állítólag cionista alapon mondta – tehát ugyanúgy egy „zsidómentes” Magyarországot tartott elképzelhetőnek, mint a nyilasok, a fajvédők. Még ha egészen más alapállásból is. Bizonyára.

Berendnek a háború előtről viszonylag kevés beszédét, nyilvános állásfoglalását ismerjük, így különösen érdekes az a kettő, amit most fogok idézni. Mindkettő Lévai Jenő Képes Családi Lapok című újságjában jelent meg, s árnyalja talán azt a képet, hogy Berend csak a zsidók Magyarországról való elköltözésében értett egyet az antiszemita rendszerrel.

Berend, 1940 őszén, mint tábori lelkész beszélt „az izraelita vallású magyar királyi honvédekhez.” Többek között a következőkkel biztatta a zsidó katonákat: „Büszkének és boldognak kell lennetek, hogy a mai zord és viharos időkben sem feledkeztek meg rólatok, hogy nem vagytok feleslegesek, nem vagytok nélkülözhetőek, hogy a Hazának igenis szüksége van rátok, hogy a Haza ismét hívott titeket. Legyetek büszkék arra és boldogok, hogy magyar királyi koronás gombokkal díszített és ékesített katonazubbonyban szolgálatot tehettek a Hazátoknak és hasznos és értékes honvédel-

mi feladatokat végezhettek!” Kétségtelen, Berend sem láthatott a jövőbe. Hogy rövidesen meggyilkolandó munkaszolgálatos lesz ez a sereg. Valóban, nem sokkal később már csak, mint munkaszolgálatosok „tehettek szolgálatot a Hazának” a zsidók. Különösen érdekes ez a cikk abban a környezetben, amelyben másról sincs szó, mint a zsidók jogfosztásáról, lehetetlen anyagi helyzetbe hozásáról, kilátástalan életéről. És Berend mégis a kormánypropagandát szolgálta.

És ezt is túl lehet szárnyalni. Amikor már a zsidókat nem fegyveres katonai szolgálatra, hanem megalázó munkaszolgálatra hívták be, s már katonai felszerelést, egyenruhát sem kaptak, Berend újabb beszédet mondott. Amikor kidaszítottágának egy újabb állomásához érkezett az a közösség, amelynek legnagyobb része minden megpróbáltatás ellenére hazafiasága hangsúlyozásával próbált válaszolni, a szigetvári rabbi, Berend, mint tartalékos tábori lelkész ekképpen felkésítette a munkaszolgálatra behívottakat: „Egy egészen újszerű, sajátos, valóban «különleges» alakulat vagytok a m. kir. honvédség történetében: saját felszerelésű, civilruhás munkáskatonák! (...) nektek éppen azt kell most bizonyítani, hogy lehet valaki a saját civil ruhájában is kiváló katonák! Arról kell megdönthetetlen bizonyosságot tennetek, hogy a ti polgári öltözetetek alatt igenis katonaszív dobog. (...) Azt kell most igazolnotok, hogy ha nem is jutott néktek kincstári uniformis, ti azért mégis rendelkeztek és ékeskedtek azokkal a katonakincsekkel és erényekkel, amiket tulajdonképpen az egyenruha van hivatva jelképezni és kidomborítani. (...) Ti igenis egyek vagytok és egybeforrtatok abban a magasztos gondolatban, szent elhatározásban és nemes célkitűzésben, hogy mennél jobb,

mennél kiválóbb munkaszolgálatosok legyetek, hogy mennél önzetlenebbül, mennél odaadóbban, hívebben szeressétek és szolgáljátok minden erőtökkel, képességetekkel, legjobb tudásotokkal a hazátokat.” Hol van már a magyar királyi koronás gombokkal ékesített zubbonyról szóló tiráda. Talán a munkaszolgálatosokat lelkesíteni próbáló Berend is érzett valamit a helyzet tragikusságából, mert mielőtt áldást kért volna a m. kir. honvédség minden fegyvernemére és állománycsoportjára, valamint Horthy kormányzóra még megjegyezte: „Munkásszázadbéli testvéreim! Ti aztán valóban nem pénzért, bérért, jutalomért, nem címért, rangért, csillagért, nem emelkedésért és nem előbbrejutásért szolgáljátok hazátokat, hanem sokkal inkább odaadó, önzetlen, öncélú, igaz hazaszeretettel.”

Szigetváron Berend folyamatosan harcban állt a saját hitközségével. Munkácsi már hivatkozott cikke szerint „a szigetvári vezetőség erőltetett hazafiságban és magyarkodásban élte ki magát. Berend Béla ezzel szemben a zsidó népiség-nemzetiség eszményét hirdette. A helyi vezetőség szerint a magyarországi zsidóság a magyar nép része, Berend szerint a zsidóság magyarországi ága.” Legalábbis Berend is szerette volna így láttatni saját szerepét.

Könnyű dolga volt, mert a Képes Családi Lapok eltűntek a polcokról, s valószínűleg olyan egykori munkaszolgálatos is kevés maradt, aki még emlékezett arra, mit is mondott nekik.

Berend történelmi tévedését menti, hogy nem látott a jövőbe. Ám, ha következetesebb, ha nem hódol be, talán nem mondott volna affélekét, amelyeket most idéztünk...

Tanulságként. Az őszi ünnepekre.

Kitűnő zsidók - kitüntetett zsidók

(IV.) – Dr. Hirschler Imre

A Zsinagógák a nagyvilágból rovat helyett új sorozat indult ezen az oldalon. Reméljük, olvasóink hasonló szeretettel fogadják, s várják majd a következő számot, mint a képeslapok esetében. A hosszas előkészítő munka után, továbbra is azoknak kedveskedünk, akik szeretik a régi történeteket, régi dokumentumokat, a régiségeket, a történelmet, vagy az írásokat melyek összefüggnek a zsidó múlttal-jelennel. Ezúttal a Magyar Népköztársaság Munka Érdemrend arany fokozatával kitüntetett Dr. Hirschler Imre szülész-nőgyógyászt, számos hazai állami kitüntetés és külföldi érdemrend egykori tulajdonosát mutatjuk be.

A kitüntetésről:

A Munka Érdemrendet 1953-ban, az Országgyűlés rendeletére alapították. A Magyar Népköztársaság érdekeinek szolgálatában és azok elősegítésében, a szocializmus építése terén kimagasló érdemeket szerzett polgári személyek kitüntetését szolgálta. A kitüntetés „elődje” az 1948-ban alapított Magyar Munka Érdemrend és Érdemérem volt. A három fokozatban gyártott és adományozott (arany, ezüst, bronz fokozatú) érdemrend 1963 végén szűletett meg. A szocialista táborban próbáltak egységes kitüntetési rendszert alkalmazni. Többnyire azonos elnevezéssel, de más-más kivitelben, más szimbólumokkal készültek országoként ezek a kitüntetések, érdemrendek (pl. Vörös Zászló Érdemrend, Szocialista Munka Hőse stb.). A hazai Munka Érdemrend, bár magán viselte a jellegzetes párt-politikai jegyeket, más országok hasonló kitüntetései közül esztétikailag jóval magasabb szinten állt. Megszűnéséig sok minőségi változáson esett át mind a kitüntetés, mind annak a doboza, mely igen jellemző volt a korszakra és annak végére is. Az érem közepén a zománcozott vörös csillag látható, melynek háttérében ritka, sűrű sugarak fekszenek, a vörös csillagot két oldalán búzalkalász koszorú fogja közre, a koszorú alsó szárában pedig fáklya, kalapács lett elhelyezve. Az érdemrend szalagja mindhárom fokozatban vörös színű.

Az adományozotról

Dr. Hirschler Imre 1906. november 1-jén született Győrben és 1989. február 27-én hunyt el Budapesten 83 éves korában.

Édesapja az első világháború után, feltehetően a hadifogságban elszenvedett megpróbáltatások miatt, viszonylag fiatalon halt meg. A család fenntartásáról édesanyjának kellett gondoskodnia. A kamasz Hirschler szeretett volna olyan hivatást választani, ahol másokon tud segíteni. Középiskolai tanulmányait Budapesten folytatta, majd kitűnő jegyeinek és a középiskolai ógörög nyelvi versenyen elért első helyezéseinek köszönhetően – a numerus clausus dacára – felvételt nyert az Orvostudományi Egyetemre. Itt 1930-ban szerzett diplomát.

A Zsidókórházban (Szabolcs utcai kórház) lett ún. cselédkönyves orvos a belgyógyászatban, majd a nőgyógyászatban. Kimagasló tudásával és

humanizmusával hamar kivívta az idősebb kollegák barátságát és a betegek tiszteletét. Hamar kapcsolatot talált a baloldallal, rendelője a fasizálódó Magyarországon a háborúellenes ellenzék titkos találkozóhelyéül is szolgált. Nevét adva állt ki kollégák és más ellenzékiek mellett, olyan politikai igazságtalanságok láttán, melyek hosszú időre az ő sorsára is kihatással voltak.

Orvosi munkája túlmutatott a kórházi tevékenységén. Kihasznlva orvosi szaktudását, Jahn Ferencsel szexuális felvilágosító előadásokat tartottak szegénysorban élő néprétegek, főleg a városi munkásság számára. A német megszállást családjával (addigra két gyermeke született) Budapesten élte végig: légóorvosként teljesített – sárga karszalaggal – munkaszolgálatot.

A felszabadulás után a Rókus Kórházban, majd a City Szanatóriumban, azt követően pedig az Uzsoki úti Kórházban folytatta gyógyító munkáját. 1950-ben került a Kútvölgyi úti Kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályának élére, amelyet 1952-55 között a János-kórház egyik szülészetiével párhuzamosan vezetett. A „Kútvölgyiben” 1975-ig tevékenykedett, onnan vonult nyugdíjba.

A koreai háború idején a „népi” Korea megsegítésére szervezett magyar orvoscsoporthoz egyikének vezetőjeként 1 évet töltött Észak-Koreában. Visszaérkezését követően orvosi

munkája mellett a szexuális ismeretterjesztés egyik hazai úttörőjeként előadásokat, „ankétokat” tartott országszerte. Nevéhez fűződik a hatvan-hetvenes évek legnépszerűbb nemi felvilágosító könyveinek megjelenése is. Az első ízben 1958-ban, majd számos további alkalommal kiadott A nők védelmében c. mű összesen, több mint félmillió példányban került a boltokba.

Hosszú éveken keresztül tagja volt a Magyar Vöröskereszt országos vezetőségének és a Magyar Nőorvosok Társasága vezetőségének is, az Orvosi Hetilap szerkesztőbizottságának és az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete vezetőségének is. Munkásságát számos szakmai és állami kitüntetéssel honorálták.

Hirschler András (Dr. Hirschler Imre fia) ajándékként került gyűjteményembe a cikkben szereplő kitüntetés, amelyet 1966. október 31-én adományoztak a gazdag életúttal rendelkező szülész-nőgyógyász orvosnak. Az adományozó okiratot Dobi István a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és Kiss Károly a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára szignálta.

Dr. Hirschler Imre főbb művei, kiadott kötetei:

- A nők védelmében (Bp., 1958)
- Amíg az ember megszületik (Bp., 1960)
- Szülészszoba, tessék belépni! (Bp., 1980)
- Nem csak nőkről - nem csak nőknek (Bp., 1984)

Források: wikipedia, elyseum.hu/meltatas.pdf, Hirschler András

Ne feledjék a slichot, a bocsánatkérés fontosságát!

Ismét eltelt egy zsinagógai esztendő. Ismét idősebbek lettünk. Ismét sok-sok öröm és bánat szőtte át a közelmúltunkat. És ne feledjük, itt van a hitünk, a vallásunk legszebb, és egyben legegységesebb ünnepe is. Pontosan egy évvel ezelőtt ilyenkor látott napvilágot a Sólet hasábjain néhány olyan gondolat, mely arra volt hivatva, hogy emlékeztessen minket az ünnep (Rajs Hásonó) lényegére, és arra, hogy a mi (zsidó) újévünk nem a vidámságról, nem az örömről, hanem a csendes magunkba nézésről, a bűnbánatról és a bocsánatkérésről szól. Engedjék meg most nekem, hogy az ünnep kapcsán néhány ide vonatkozó gondolatomat megoszthassam ismételten Önökkel.

A zsidó újév több vallási követelményt és tradíciót is előír számunkra. Ezek közé tartozik például a Taslech, a templomban létünk alkalmával (férfiaknak) a kitli viselete, a bőr láb- belik mellőzése, és még sok-sok más is. Mégis most kiemelnék egyetlen gondolatot ebből a témakörből. Ez a bocsánatkérés, a slichot vagy régebbi szóval élve a szlichesz. Szokás ugyanis az ünnep kapcsán azoktól a rokonainktól, barátainktól, ismerőseinktől bocsánatot kérni, - néha még ok nélkül is! -, akikkel az év közben kapcsolatban álltunk vagy állunk. Vannak emberek, akik ezt feleslegesnek tartják, és úgy hiszik, hogy elkövetett tetteink súlyát nem enyhítik a bocsánatkérés szavai.

Én pedig úgy hiszem, hogy igen! Igen, fontos a bocsánatkérés. Fontos azért, mert ha őszintén tesszük azt, akkor jobb lesz talán nekünk is, jobb lesz a lelki nyugalmunknak és őszinteségünk jeleként talán annak is, akiket akartan, akaratlanul szavainkkal, tetteinkkel megbántottunk! És ami a legfontosabb üzenete lehet ennek az előírásnak vagy szokásnak az az, hogy a bocsánatkérés mindnyájunk számára tartalmaz egy, a mai szóhasználatnál élve, „feedback”-et, azaz egy visszacsá-

Nagyünnep a Dohány utcai zsinagógában (1970-es évek vége)

tolást. Ez pedig nem más, mint egy üzenet magunk felé, hogy ha hibáztunk is, mostantól majd figyelünk rá, hogy ne tegyük meg még egyszer!

Van még egy előírás az ünnepen, ami sajnos a korunk előrehaladtával mindnyájunk számára „aktuális” válik. Ez a mázkir, azaz a közeli halottaink után mondott ima. Szerencsésebb társainknak ilyenkor el kell hagyniuk a zsinagógát arra az időre, ameddig a rabbi és a közönség befejezi a templomi aktust. Itt jegyzem meg, gyermekkoromban mindig rossz néven vettem, ha eljött ez az időpont és ki kellett mennem a templomból, ma pedig mit nem adnék, ha újra ki kellene mennem onnan...

A számot tevés, az év kiértékelése néha fájdalmas, néha örömteli feladat. Sajnos az elmúlt időszakban szegényebb lett a közösségünk egy olyan kiválósággal, mint Fekete Imre bácsi Zcl., de talán mindnyájunk számára öröm volt az áprilisi esküvő. Azon társaink, akik évközben nem tudnak eljárni a Dohány-Hősök zsinagógába, vagy nem tartják fontosnak, most mégis itt vannak, itt vagyunk közösen, mert a zsidóságunkat mindnyájan más-más módon éljük meg, de abban talán egyet értünk, hogy ezekben a napokban visszagondolunk a közelmúltunkra és nyílt szívvel, reménykedve bízunk abban, hogy az elkövetkező évünk egészségben, szerencsében és főleg békében fog eltelni!

Amennyiben Ön kedves olvasó itt, a Dohány zsinagógában tölti majd ezeket a szent pillanatokot, amikor felcsendül a Kol Nidre dallama, vagy más fontos ima, kérem, ne zavarja hangos beszéddel, vagy telefonálással azon társainkat, akiknek igazán fontos, hogy az áhitat, a zsinagógai hangulat tisztasága legyen meg, akkor, amikor elhangzanak az imák vagy a dallamok.

Végül szeretnék kívánni Önöknek Lösonó Tajvót, Shana Tova-t! Legyünk beíratva az egészség, a béke és a szerencsés, hosszú élet könyvébe!

Izsák Gábor

Szimchász Tajró ünnepség körzetünkben (1970-es évek vége)

Ganz Ábrahámné kóser szakácskönyve

Ismét megjelent Ganz Ábrahámné kóser szakácskönyve. A mű eredetileg Erdélyben az 1920-as években készült és jelent meg. Az eredeti nyomtatásból szinte lehetetlen hozzájutni, mivel azokat még a megjelenésekor elkapták a háziasszonyok és napi szinten használták.

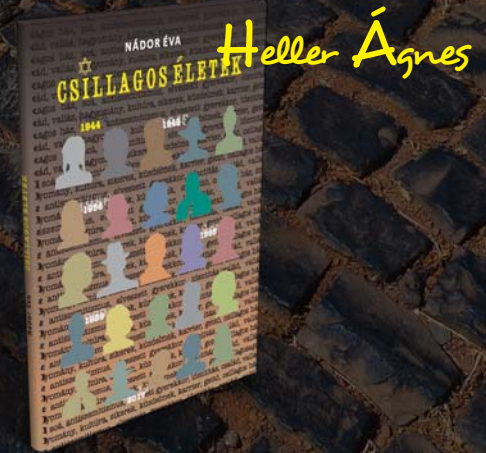
Gasztronómiai értéke felbecsülhetetlen! Aki szereti vagy szeretné megkóstolni az erdélyi kóser zsidó konyha finomságait, mielőbb szerezze be a kötetet és főzzön belőle!

A kötet ára **2800 Ft** Megrendelhető:
www.zsidokonyvek.hu oldalon.

Nádor Éva * Csillagos Házak

Mikor megismertedünk emberekkel szorongattatásuk idején a sárga csillagos házakban, tudni szeretnénk, hogyan éltek túl, mi lett belőlük, s manapság hogyan gondolkodnak. Az ebben a kötetben összegyűjtött izgalmas és ugyanakkor hiteles interjúk erre a kérdésre válaszolnak. Minden mesemondó, aki elmeséli történetét, tanú és esettanulmány egyszerre.

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Sálom!
és
Mázel tov!
Zsidó hittankönyv I. és II. része

A köteteket legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

Az ár kötetenként
3570 Ft.-

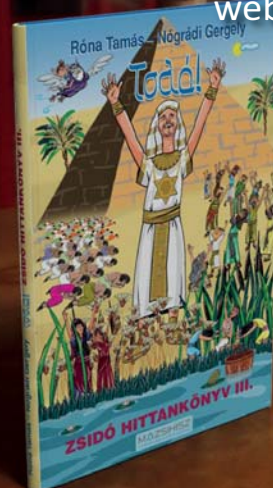

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Todá!
Zsidó hittankönyv III. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a
WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-

ŐSZI WELLNESS VARÁZSLATOK TELE ÉLMÉNNYEL ÉS ÉLETTEL... ...mert a Balaton partja ősszel sem pihen.

HUNGUEST HOTEL
BÁL RESORT
BALATONALMÁDI
★★★★

Hosszúúúú hétvégék - Dupla élmény szinte fél áron*

2=4 AKCIÓ MÁR 35 600 FT / FŐ / 4 ÉJ ÁRON*

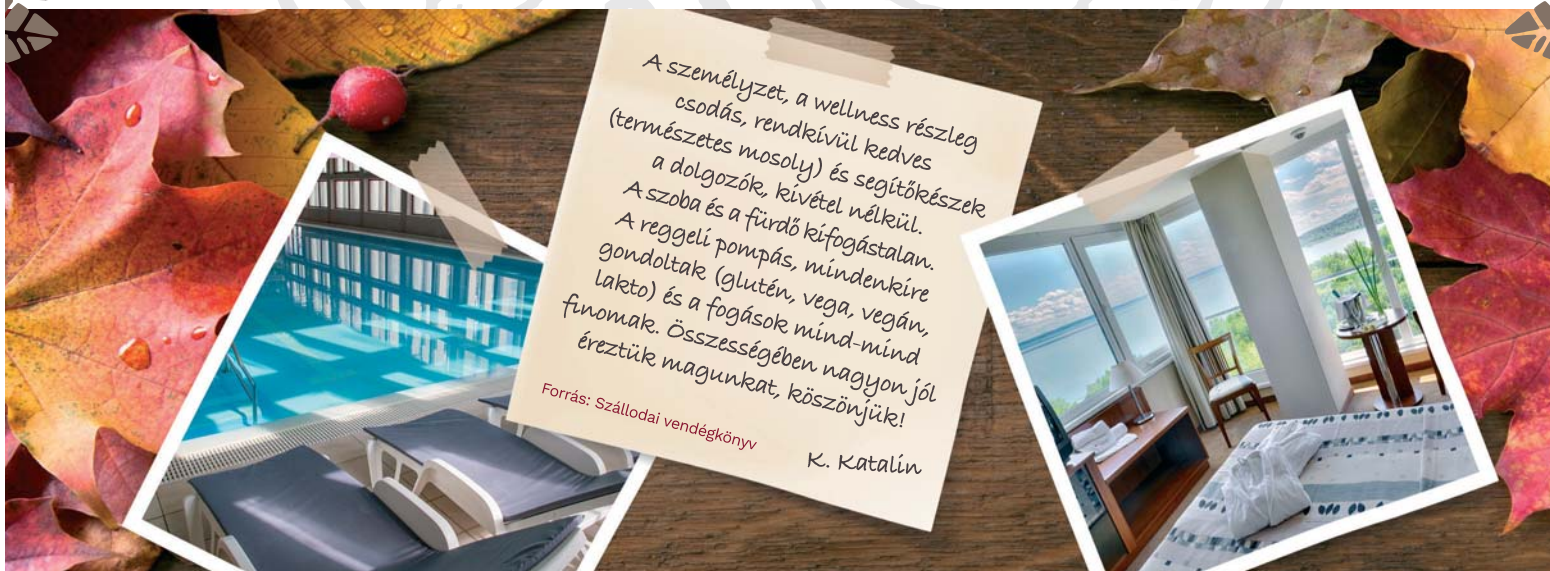
- ◆ pénteken és szombaton félpanzióval ◆ a plusz 2 éjszaka reggelis ellátással, kávé és süti délutánnal
- ◆ wellness élményekkel és a Balaton ősszel is gyönyörű világával

Hétköznapi wellness a'la carte – Legyen vendégünk egy éjszakára*

2=3 AKCIÓ 26 700 FT / FŐ / 2 ÉJ*

- ◆ kizárólag vasárnap-csütörtök éjszakákon ◆ 2 éj félpanzióval, a 3. éjszaka reggelis ellátással, kávé és süti délutánnal ◆ 30% wellness kedvezménnyel

*AKCIÓS AJÁNLATAINK CSAK KORLÁTOZOTT SZÁMBAN FOGLALHATÓK 2018. JANUÁR 31-IG, KIVÉTEL AZ ÜNNEPI ÉS KIEMELT IDŐSZAKOKBAN.

FOGLALÁSNÁL HIVATKOZZON A HHB1709 KÓDRA!

A Budapest Klezmer Band és a Budapest Bár a Dohányban

Szeptember elején immár 20. alkalommal élvezhettük a Zsidó Kulturális Fesztivált, amelynek legjelentősebb eseményei a szokásoknak megfelelően ezúttal is zsinagógánkban zajlottak. Ezek sorában az első, a hivatalos megnyitó, szeptember 3-án (vasárnap) a Budapest Klezmer Band (BKB) és a Budapest Bár koncertje volt. A műsor kezdetén Farkasházi Réka, a Fesztivál háziasszonya köszöntötte a zsűfoglalásig telt nézőtér közönségét, majd Heisler András, a felújított szegeói zsinagógát avató MAZSIHISZ elnök távollétében Ács Tamás, a BZSH elnöke mondott rövid beszédet. Ebben hangsúlyozta, úgy állították össze a programot, hogy kultúránkat az egyetemes és általános magyar kultúra szerves részeként mutathassa be.

A roma és magyar zenészekből álló, 10 éves Budapest Bár előadásában korok, kultúrák és stílusok találkoztak, mesterien hangszerelt cigányzenekari kísérettel. Rendkívül érdekes volt, hogy az ismert és kedvelt zsidó dallamokat, valamint régebbi magyar kávéházi sanzonokat cigányzenei alapokon, jazz, pop, rock, klezmer és számos zenei műfaji elemmel ötvözve értelmezték újra, igazi, minőségi örömeztető nyújtva közönségünknek. A koncert ezen

részében Jávorfi Fegyva, a BKB vezetője is csatlakozott hozzájuk, egy szám erejéig, oroszul elénekelve a „Podmozkovnije Vecsera” című dalt.

Az ezután fellépő BKB a Fesztiválok hagyományos szereplője, hiszen a kezdetek óta min-

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

den évben kiemelt résztvevője a rendezvénynek. Az együttes ízelítőt adott régebbi, jól ismert számaiból éppúgy, mint vadonatúj szerzemé-

nyeből. De már a jövőre tervezett bemutató előtt, is előadtak egy dalt, Davidovics rabbi énekét a Levi Strauss életéről szóló, „Farmerkirály” című musicalből. Hallhattunk számos bravúros hangszerszólót Nagy Annától (harmonikán), Kohán Istvántól (klarinéton), Máthé Lászlótól (nagybőgőn), Barbinek Gábortól (harsonán!) és főleg Gazda Bencétől (hegedűn). A „Hegedűs a háztetőn” musical-részek előadásakor Jávorfi Fegyva is újdonsággal rukkolt elő: a hangszeren már oly sokszor eljátszott Tevje nótát („Ha én gazdag lennék”) most ő maga énekelte el a közönség nagy öröme.

A koncert befejező része igen különleges élményt hozott: A BKB és a Budapest Bár zenészei közös muzsikálásba kezdtek. Ragyogó roma-zsidó zenei párbeszéd és vetélkedés alakult ki a két formáció egymást tisztelő, kitűnő zenészei között, ami igazi örömeztető alakult. Nem csoda, hogy a késő éjszakába húzódo koncertről csak nehezen akartuk elengedni a nagyszerű művészeket, akik egy izgalmas élménnyel ajándékoztak meg bennünket ezen az estén. Többen pedig már most a folytatást, az újabb közös fellépést „követelték”.

GYSA

Rohant az idő Koncz Zsuzsával a Dohányban

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

Koncz Zsuzsa páratlan pályafutása a bizonyíték arra, a popzenében is lehet igazi értékeket alkotni, s kiemelkedő életművet létrehozni. Dalai bármikor születtek is, érvényesen szólnak a mához.

Szeptember 4-én a Zsidó Kulturális Fesztiválon varázsolta el ismét a közönséget...

Szinte minden korosztály és dugig telt nézőtér fogadta az énekesnőt, aki meghatottan beszélt arról, milyen megtiszteltetés számára – hat év után – ismét a Dohányban, Európa legnagyobb zsinagógájában, ebben a nagyszerű szakrális térben fellépni. Kétórás koncertjét stílszerűen először Nagy László megzenésített versével, az „Adjon az Isten” eléneklésével kezdte. Ezután csaknem ötven éves művészi pályája legszebb gyöngyszemeiből hallhattunk válogatást. Elhangzottak a kezdeti időkből származó örökzöldek éppúgy, mint három Cipő-szerzemény, és a legújabb albumokról, a Tündérország-ról és a

Vadvilág-ról is néhány dal. A fantasztikus formában lévő Koncz Zsuzsa most sem tagadta meg önmagát: dalai révén egy szebb, jobb, élhetőbb Magyarorszáért is énekelt.

A koncert során „rohant az idő”. Újra találkoztunk Mr. Alkohollal, „a Kárpáthyék lánya” ismét befizetett 33 Stefániára, ott voltunk a „100 éves pályaudvaron”, „valahol egy lány” most sem akart a királyé lenni, és párás szemmel (s)óhajtottuk: „Mama, kérlek, meséld el nekem...”

Bár először azt hallottuk: „így volt szép, így volt jó”, ám jött a keserű kérdés: „miért hagytuk, hogy így legyen”. „Mi lett belőled” – szólt a szemrehányás, és bár a név nem hangzott el, a publikum pontosan

tudta, kihez is szól. Bizony „sírva vigad a magyar” – tudtuk meg egy másik dalból, és hogy ez ne így legyen, „ne vágj ki minden fát”. „Kertész leszek” énekelte Zsuzsa, s megtudtuk: mit tenne „ha ő rózsá volna”. „Jöjj kedvesem”, „meglátod, rendbe jönnek majd a dolgaink, lesznek még szép napjaink” hangzott a közönség világító telefonjainak fényében ringatózó biztatás, de addig is „összetart minket a szeretet és a dal”

A közönség lelkesen követte őt ezen az úton: vele énekelt, tapsolt, nevetett és sírt, az előadás végén pedig felállva, tomboló tapsal és ovációval kérte az újabb és újabb ráadást, és mondott köszönetet a csodálatos estéért.

Gyertyános András

NYEREMÉNYJÁTÉK

Előző számunkban a Zsidó Kulturális Fesztivál szervezőivel közösen játék-ra invitáltuk Önöket. Bár azóta véget ért a Fesztivál, úgy illik, hogy közre-adjuk a helyes megfejtéseket, illetve a nyertesek nevét is. Ezúttal is számtalan megfejtést kaptunk.

Idén is számtalan hibátlan válasz érkezett, néhányan viszont beugrottak az egyetlen becsapós kérdésnek, a Száztagú Cigányzenekarnak

nevével ellentétben nem 100, hanem 138 tagja van.

Kérdések/Válaszok:

1. Mi a Budapest Bár ideai koncertsorozatának címe?
B. 10 év 10 különleges koncert
2. Mikor lépett fel Koncz Zsuzsa legutóbb a Dohány utcai zsinagógában?
C. 2011-ben. /Az Élet Menete jótékonyági koncertjén./

3. Kik lesznek a Nemzetközi Kántorkoncert főszereplői?
C. Shmuel Barzilai, Nikola David és Nógrádi Gergely

4. Mi Szakcsi Lakatos Béla (Kerényi Miklós Gáborral és Müller Péter Sziámival közösen írt) musicalének címe?
A. Szentivánéji álom

5. Melyik Gershwin művet hallhatják biztos a szeptember 7-i koncertre ellátogatók?
C. Kék rapszódia

6. Hány tagja van a 100 tagú cigányzenekarnak?
B. 138

7. Mi (volt) Révész Sándor beceneve?
A. Kölyök

Nyertesek: Gyertyános András, Izsák Györgyné, Littner Judit, Méré Istvánné, Pataki Miklós, Szende Györgyi Szentgyörgyi Zsuzsa,.

Tu Beáv, a Zsidó Valentin

Augusztus 7-én kellett eljegyoznünk egymást, házasodnunk, vagy megünnepelnünk, hogy együtt vagyunk. Énekelnünk és táncolnunk kell, mint egykor Jeruzsálem hajadon lányainak, ezen a Talmud szerint egyik legnagyobb zsidó örömnepén.

Nem jó az embernek egyedül, ezért legnagyobb öröme az, ha „hozzá illő társra” talál. S ezért volt a Talmud szerint egykor Izraelben a legnagyobb zsidó ünnepek egyike Áv gyászhavának 15. napja. A hagyomány szerint a szőlőszüret elején Jeruzsálem leányai e napon mentek ki a szőlőskertekbe fehér ruhában táncolni, így találtak párt maguknak ezekben a napokban. Az ünnep szép volt, már ami a történetét illeti, de túl kevés szokás kapcsolódott hozzá: ilyenkor nem kell az esküvő előtt bőjtölniük a szerelmeseknek és néhány szakaszt ki kell hagyni az imarendből. Ilyenkor még fontosabbá vált a tanulás, hiszen az éjszaka a nyugodt tanulás

ideje és újra nőni kezdett az éjjelek hossza a nappalok rovására. A modern zsidóság hagyományokat teremtett magának erre a nyári napra. Ez lett a szerelem zsidó ünnepe, a mi Valentin Napunk: úgy tanultunk valamit másoktól, hogy beillesztettük a saját hagyományunkba. Ilyenkor különösen ajánlott házasodni, énekelni, ajándékot venni, észrevenni, hogy boldogok vagyunk, mert tartozunk valakihez. Igaz, egész évben törödnünk kell egymással, de jó, ha ünnepek tagolják az időt és hirtelen be lehet látni, honnan jöttünk, merre tartunk, szóval hogy kik vagyunk. Azok vagyunk legkivált, akikhez tartozunk. Ezt tapasztaljuk minden elváláskor: hogy távozik tőlünk a saját történetünk. Tu Be Áv a napja, hogy újra ráébredjünk arra, amit először tanult meg rólunk a Jóisten, igen, a Jóisten tanulta ezt, miután megteremtette Ádámot, aki magában nem funkcionált: nem jó az embernek (leAdam) egyedül. A google – mint képünkön látható – önálló, zsidó Valentin Napi logóval és játékkal készült a napra, amelyen Tobzoskák írnak szerelmes leveleket egymásnak.

Bő nyolcvan éve együtt

A napokban ünnepelte 83. házassági évfordulóját Bournemouth-ban a családtagokkal a 104 éves Helen és a 105 éves Maurice Kaye, akik bizakodva tekintenek a jövőbe. Ők a legrégebb házaspár Angliában, 1934-ben (!) keltek egybe, Dél-Londonban.

Dédunokáiktól körülvéve ünnepelték Kayeék a múlt héten a nagy utazást, amely akkor kezdődött, amikor Maurice Kaye fiatal utazó ügynökként, 87 évvel ezelőtt ruhákat próbált eladni és találkozott Helennel, életében először és örökre.

– Annyi minden változott, de mi itt vagyunk ma is egymásnak – foglalta össze a 105 éves Kaye úr az azóta történeteket.

– Csodálatos napunk volt, remekül szórakoztunk, hála a nagyszerű dédunokáinknak. Meglepett, mennyire élveztem – fűzte hozzá a 83 évvel ezelőtt még fiatal menyasszonyként tündöklő, 104 éves Helen Kaye.

A hétköznapiakban Anglia leg-régibb párja, a két idős zsidóember már videochaten tartja gyerekeivel, hét unokájukkal és hét dédu-nokájukkal a kapcsolatot.

Tina Son, az egyik lányuk úgy látja, hogy az édesanyja még mindig nagyon divatos, kétszer csináltatja meg a haját hetente és minden pénteken manikűröztet, ahogy édesapja is kitartóan őrzi gonosz humorát és életvidámságát. Az, hogy tartoznak valakihez, egymáshoz, sokat segíthet nekik önmaguk megőrzésében.

Visszaemlékezéseik szerint csak azon múltott, hogy nem a 87. házassági évfordulójukat ünnepelhették, hogy szerelmük első négy éve kényeszerű várakozással telt. Meg kellett várniuk a házasnével, amíg Helen nővérét is feleségül kérte, hogy ő is hozzámeressen Mauricehoz Mózes és Izrael törvényei szerint. A négy év várakozásért eddig 83 évi boldogság kárpótolta őket.

Tömeges betérések Nicaraguában

A napokban megduplázódott a közép-amerikai ország zsidó polgárainak létszáma. Több mint 100 ember tért be zsidónak és 22 pár rögtön meg is tartotta zsidó esküvőjét. A betérőket segítő szervezet vezetője szerint elindult egy új trend a zsidó történelemben: a holokauszt és Izrael Állam újjáalapítása után megkezdődött a zsidó nép újjáéledése.

Eddig összesen sem volt 114 zsidó Nicaraguában, bár az utóbbi években két kisebb csoport már betért. Nemrég azonban, sok év tanulás után, egyszerre 114-en csatlakoztak Ábrahám szövetségéhez közülük egy modern orthodox bét din, vallási bíróság előtt, alámerültek a mikvében, a férfiakat körülmetélték Managuában, az ország fővárosában. Majd a csatlakozók közül 22 pár hagyományos, ortodox zsidó esküvőt is megtartotta, annak bizonyítékeként, hogy a kis zsidó gyülekezetre nagy jövő vár az országban.

A 144 betért bő fele úgy tudja, voltak zsidó felmenői, akiknek többsége szerintük kényszer hatására hagyta el hitét. A legtöbben éveken keresztül készültek a zsidó hit felvételére, egyikük, Even Centeno azt mondta a Zsidó Hírügynökségnek, úgy érzi, hazaérkezett, valóra vált az álma.

A 114 közösen betért zsidó, azért két zsidó közösséget alkot majd, többségük a hászidizmust követi egy 2012-ben betért vezető irányításával. A többiek pedig a szefárd zsidó liturgiát és szokásokat, amelyeket hitük szerint az erőszaknak engedve hagytak el őseik.

Ezt a tömeges betérést a világ egyre növekvő számú „judaizáló”, saját magukat valamiképpen zsidónak tekintő közösségeit támogató szervezetnek, a Kulanu-nak (magyarul: Mindegyikünk) köszönhetjük, mint a tavalyi hasonló alkalmat az Afrika melletti szigeten, Madagaszkáron. A madagaszkári zsidó közösséget a tavalyi tömeges betérés hozta létre.

– Új folyamat kezdődött a zsidó történelemben – mondta Bonita Sussman, a Kulanu alelnöke. – Az elmúlt 100 évben átérteltük a holokausztot, láttuk a zsidó állam újjáalapítását, s most pedig a zsidó nép újjászületésének vagyunk a tanúi. A zsidó nép tartalékai elsősorban nem az egyre szekulárisabb Nyugaton vannak, hanem Afrikában, Dél-Amerikában és Indiában.

A Kulanu következő feladata a kóser étkezés lehetőségének megteremtése, mert arra nem csak igény, de szükség is van. A betérők közül ugyanis sokan már több éve nem ettek húst, csak zöldséget, vagy halat. A betérési és házasodási procedúra után a

közösség egyik fiatal tagja egy péntek esti vacsorán tervezte vendégül látni otthonában a nicaraguai zsidóság jelentős részét, mintegy 70 embert.

A <http://jewishweek.timesofisrael.com/114-people-just-converted-to-judaism-in-nicaragua/>

linken nem csak bővebben olvashatnak a tömeges betéréséről, de videó is láthatnak.

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészách 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje. /Miótán lapunk a következő hónapban nem jelenik meg, így ezúttal nem csak az augusztusi, de a szeptemberi időpontokat is megtalálják itt./

Vámos (Weinstein) Ferenc	Aladár Izrael Kertész	szeptember 25.	Margit Neumann Kertész	Hirschberg Dávidné	október 15.
szeptember 16.	Gáti László	szeptember 27.	szeptember 30.	Fellner Simon	október 18.
Dr. Váradi István	Frisch Zsuzsa	szeptember 29.	József Izrael	Fried Lászlóné	október 18.
Deák János	Feuerverger Pál	szeptember 30.	Steiner Alfrédné	Csillag Erzsébet	október 19.
Halmi Sándorné	Jávor Zsuzsanna	szeptember 30.	Sarlós Pálné	Gárdonyi Tiborné Sattler Magda	október 21.
Tardos Károlyné	Ferenc Izrael	szeptember 30.	André Appel	Bíró Imre Sándor	október 23.
Boros László	Zali Grünbaum Izrael	szeptember 30.	Dancz Béláné	Schwartz Olga	október 25.
Szógyényi Sándorné	Sara Nusbaum Izrael	szeptember 30.	Reiner Béla	Reichental Jakabné	október 27.
Gál (Báron) Márton	Simó Tamás	szeptember 30.	Dr. Dancz Gábor	Sömjén Ferencné	október 28.
Rózsa Dezső	Izidor Izrael	szeptember 30.	Hirschberg Dávid		

Elkészült az új tábla

Egyrészt szomorú, másrészt örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szerettünkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóinknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában.

Az új táblát, a kis névtáblákkal, illetve a gyertyákkal a Zsidó Kulturális Fesztiválra átadták, így a fesztivál látogatói már megtekinthették azt a zsinagóga bejáratánál.

Aki korábban elmulasztott jelentkezni, s most úgy gondolja, ily módon emlékezne elhunyt családtagjára, még nem késő el, és pótolhatja.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám:

11707024-20359234-00000000

A DOHÁNY UTCAI TEMPLOMKÖRZET NAGYÜNNEPI IMARENDJE AZ 5778. ZSINAGÓGAI ESZTENDŐRE

ב"ה

Rajs Hásónó I. este	2017. szept 20.	18.28	Szukkajsz I. este	2017. okt. 4.	18.00
Rajs Hásónó I. reggel	2017. szept 21.	9.00	Szukkajsz I. reggel	2017. okt. 5.	9.30
Rajs Hásónó II. este	2017. szept 21.	18.00	Szukkajsz II este	2017. okt. 5.	18.00
Rajs Hásónó II. reggel	2017. szept 22.	9.00	Szukkajsz II. reggel	2017. okt. 6.	9.30
Sábász Súvó este	2017. szept 22.	18.00	Hajsánó Rábbó reggel*	2017. okt. 11.	7.30
Sábász Súvó reggel	2017. szept 23.	9.30	Smini Áceresz este	2017. okt. 11.	18.00
Erev Jajm Kippur reggel*	2017. szept 29.	7.00	Smini Áceresz reggel	2017. okt. 12.	9.30
Erev Jajm Kippur Mincha*	2017. szept 29.	13.00	Smini Áceresz Mázkir	2017. okt. 12.	Kb. 10.30
Kol Nidré	2017. szept 29.	18.09	Szimchász Tajró este	2017. okt. 12.	18.00
Jajm Kippur reggel	2017. szept 30.	9.30	Szimchász Tajró reggel	2017. okt. 13.	9.30
Jajm Kippur Mázkir	2017. szept 30.	Kb. 11.00	Sábász Börésisz este	2017. okt. 13.	18.00
Jajm Kippur-i böjt vége	2017. szept 30.	19.11	Sábász Börésisz reggel	2017. okt. 14.	9.30

A csillaggal jelölt i.tentiszteletek a Talmud-Tórában (Bp. VII. Wesselényi u. 7.) alatt zajlanak! Templomjegyek a körzet irodájában válthatók!

Minden kedves testvérünknek békés, áldásos esztendőt kívánunk!!!!

לשנה טובה תכתבו

